

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์
จังหวัดนครปฐม

สำนักหอสมุดกลาง

โดย

นางสาวพัสดร์ หิรัญญการ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

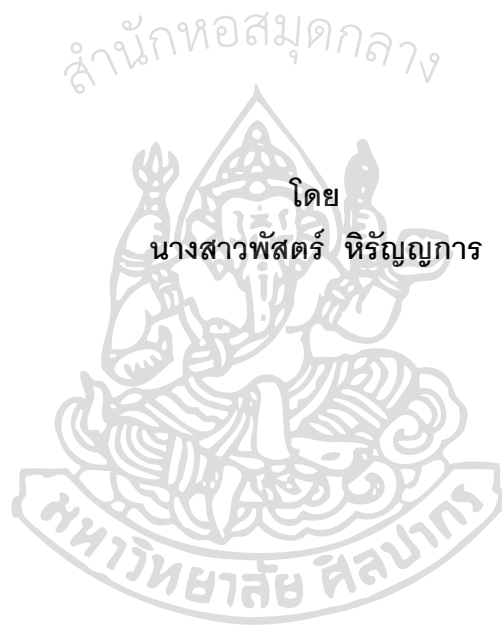
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

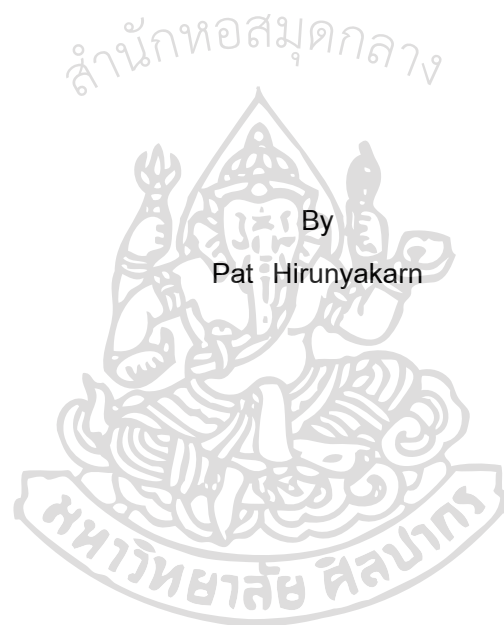
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์
จังหวัดนครปฐม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE THAI TOURIST SATISFACTION TO PRAPATHOM PAGODA; NAKHONPATHOM

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Program of Public and Private Management

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ความพึงพอใจ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม” เสนอโดย
นางสาวพัสดร์ หิรัญญการ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธรรม รัตนโชติ

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. กฤษณา พัทธวณิช)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นพดล เหลืองภิรมย์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธรรม รัตนโชติ)

...../...../.....

51601773 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ / นักท่องเที่ยวชาวไทย / องค์พระปฐมเจดีย์

พัสดร์ หิรัญญการ : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ผศ. ดร. สุธรรม รัตนโชติ. 151 หน้า.

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณในการหาค่าพยากรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวม เมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ด้านการประชาสัมพันธ์, ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยรวม เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 11 รายการ ได้แก่ อายุ, ภูมิลำเนา, ระดับการศึกษา, สถานภาพ, อาชีพ, รายได้ตนเองต่อเดือน, วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว, ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว, จำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว, แหล่งข้อมูลข่าวสาร และจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกิดจากผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของ อายุ, ภูมิลำเนา, ระดับการศึกษา, สถานภาพ, อาชีพ, รายได้ตนเองต่อเดือน, วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว, ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว, จำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว, แหล่งข้อมูลข่าวสาร และจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยว จากผลการสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม คือ $\hat{Y} = 3.621 + 0.051X_1 + 0.062X_2$ เมื่อ \hat{Y} = ค่าทำนายความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย, X_1 = ความปลอดภัย, X_2 = ร้านอาหารจำหน่ายอาหาร

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

51601773 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORDS : SATISFACTION / THAI TOURISM / PRAPATHOM PAGODA

PAT HIRUNYAKARN : THE THAI TOURIST SATISFACTION TO PRAPATHOM PAGODA; NAKHONPATHOM. INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST. PROF. SUDHAM RATTANACHOT, Ph.D. 151 pp.

The purpose of this research was studying the levels of Thai tourists' satisfaction on Prapathom pagoda, Nakhonpathom by using the questionnaires as a tool for collecting the data from 400 people who were the Thai tourist visiting Prapathom pagoda. The statistics used were mean and the standard deviation to describe the sample data. The hypotheses had been tested by One-way Analysis of variance. And the Multiple Linear Regression was applied to use in estimating the dependent by independent variables.

The results of the research were: Firstly, the satisfaction as a whole was considered as "high". However at the details; the information relation, services of authorities and facilities was "moderate".

Secondly, to tested hypotheses it was found that there were significantly different between satisfaction and age, place of birth, education, status, occupation, income per month, objective of travel, travel expenses, numbers of traveler, source of information and time of travels at $\alpha = 0.05$. Therefore, satisfactions were affected by the changes of age, place of birth, education, status, occupation, income per month, objective of travel, travel expenses, numbers of traveler, source of information and time of travels. Moreover, the model of relationship between independent and dependent variables was $\hat{y} = 3.621 + 0.051X_1 + 0.062X_2$; when $y =$ satisfaction, $X_1 =$ safety, $X_2 =$ food and beverage.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakom University Academic Year 2011

Student's signature

Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธรรม รัตนโชติ ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ชี้คิดเห็น และได้กรุณาตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ จนการค้นคว้าฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ รวมถึง ดร.กฤษฎา พัชรวานิช ดร. นพดล เหลืองภิรมย์ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ และคุณวรุตม์ จารุศิริพัฒน์ เพื่อนร่วมงานที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา และผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ได้กล่าวนามไว้ในนี้ ที่ช่วยให้การจัดทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	20
ระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว.....	23
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐม.....	25
ข้อมูลทั่วไปขององค์พระปฐมเจดีย์	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม	52
ส่วนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน	60
ส่วนที่ 4 การพยากรณ์ค่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ที่มีต่อ แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จากข้อมูลส่วนบุคคล	101
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	104
การอภิปรายผล	115
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	122
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	124
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก แบบสอบถามของการวิจัย	130
ภาคผนวก ข ค่าทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	139
ประวัติผู้วิจัย	151

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อ แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม	47
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม.....	52
4	สมมติฐานที่ 1	60
5	สมมติฐานที่ 2	62
6	สมมติฐานที่ 3	66
7	สมมติฐานที่ 4	69
8	สมมติฐานที่ 5	73
9	สมมติฐานที่ 6	75
10	สมมติฐานที่ 7	79
11	สมมติฐานที่ 8	83
12	สมมติฐานที่ 9	86
13	สมมติฐานที่ 10	88
14	สมมติฐานที่ 11	92
15	สมมติฐานที่ 12	96
16	สมมติฐานที่ 13	99
17	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยรวม.....	101
18	ข้อเสนอแนะโดยรวม.....	102

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมากทั้งภาครัฐบาลและธุรกิจเอกชน ต่างก็เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมด้านนี้ ว่าจะจะเป็นสิ่งที่จะนำเงินตราต่างประเทศเข้าเพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลกับต่างชาติด้านหนึ่ง พร้อมกับจะได้นำเงินเข้าเพื่อช่วยพัฒนาประเทศด้วย จากการคาดหวังดังกล่าวทุกฝ่ายจึงมองอุตสาหกรรมด้านนี้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชาติได้

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเพราะมีทรัพยากร ธรรมชาติอันงดงาม และมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อันมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอยู่มากมายกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ศักยภาพการท่องเที่ยวผนวกกับรายได้จากการให้บริการและการสนับสนุนจากภาครัฐทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2519 โดยการบรรจุแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับแรกเข้าไปในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 - 2524) เป็นครั้งแรกและเรื่อยมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์ไทยในมาตรการสากล ทั้งในด้านแหล่งท่องเที่ยวและการให้บริการ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2545 : 1 - 2) โดยมีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นเจ้าภาพหลัก ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญ คือการทำให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสาขาหลักที่เติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียที่สามารถกระจายรายได้และให้โอกาสการพัฒนาแก่ชุมชน

จากการจัดอันดับโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2545 พบว่า การท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่18 ของโลกและอยู่ในอันดับที่ 5 ของเอเชีย อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับต้น ๆ จากสถิติการท่องเที่ยวระหว่างปี พ.ศ.2545 - 2548 มีมูลค่าโดยรวม 1,316,160 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2549) ในปี พ.ศ. 2549 ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นมูลค่ามากถึง

334,717 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2549) รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมดังกล่าวโดยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและใช้การประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศกันมากขึ้น

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวจะหมายถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ก็ได้ทั้งนี้รูปแบบของการท่องเที่ยวมีด้วยกันอยู่หลายรูปแบบ ทั้งเพื่อการพักผ่อน นันทนาการ การศึกษาหาความรู้ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาหรือศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล ซึ่งประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่มีทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้ทำให้อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย นั้นได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบันถือว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยสามารถสร้างเงินตราต่างประเทศมากกว่าแสนล้านบาทในแต่ละปีซึ่งเป็นรายได้ที่มีมูลค่าสูงมาก เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น พกอุตสาหกรรมสิ่งทอและสินค้าเกษตร โดยที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยทำให้เกิดการจ้างงานและเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องส่งผลให้มีการนำความเจริญไปสู่ภูมิภาคในด้านต่าง ๆ ในเรื่องของการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การสร้างระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและประชาชนในประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2550 : 4)

ผู้บริหารการท่องเที่ยวทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ได้สนองตอบนโยบายรัฐบาลด้วยการเพิ่มความพยายามที่จะขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว และแสวงหาสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นมาเผยแพร่เพื่อดึงดูดลูกค้าเข้ามาในจังหวัดของตน ซึ่งที่ผ่านมามคนไทยจำนวนไม่น้อยเดินทางออกไปเที่ยวต่างประเทศ ทำให้เงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ต้องมีแผนกลยุทธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอยู่หลายแบบ ทั้งภายในตัวเมืองนครปฐมและอยู่กระจายออกไปตามอำเภอรอบนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแหล่งค้าขายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก ซึ่งรวมกลุ่มกันภายในตัวเมืองกับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

เมื่อปี พ.ศ.2549 จังหวัดนครปฐมได้ประกาศให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวจังหวัด โดยเริ่มจากการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวขึ้น เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนจินตทัศน์รูปแบบการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ อารยธรรม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการรณรงค์และส่งเสริมให้นักธุรกิจสิ่งดีงามของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ชนบวรกรรมนิยมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนา บุรณะทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน และโบราณวัตถุที่มีอยู่ในจังหวัด เพื่อพัฒนา ศักยภาพของจังหวัดให้มีความพร้อมที่จะรองรับกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดนครปฐม 2549) โดยเน้นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และการรักษาความปลอดภัย
2. การประชาสัมพันธ์และการตลาด
3. พัฒนาระบบการผลิตในการเสริมสร้างความปลอดภัยของเกษตรอุตสาหกรรม
4. สร้างเครือข่ายการศึกษาและประสานการพัฒนาเทคโนโลยีทางเกษตรและเทคโนโลยี

สารสนเทศ เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมที่ปลอดภัย จากแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนครปฐมที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าชุมชนจำเป็นต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตน เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมและเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมที่เดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ซึ่งจากสถิติข้อมูลนักท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ปีพ.ศ.2552 พบว่ามีนักท่องเที่ยวไทย จำนวน 2,092,324 คน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว 2552)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้จากการเลือกแบบบังเอิญโดยเลือกเฉพาะผู้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ ระดับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านต่าง ๆ ทั้งหมด 8 ด้าน อันประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ด้านสถานที่ด้านระยะทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยด้านร้านอาหารและด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

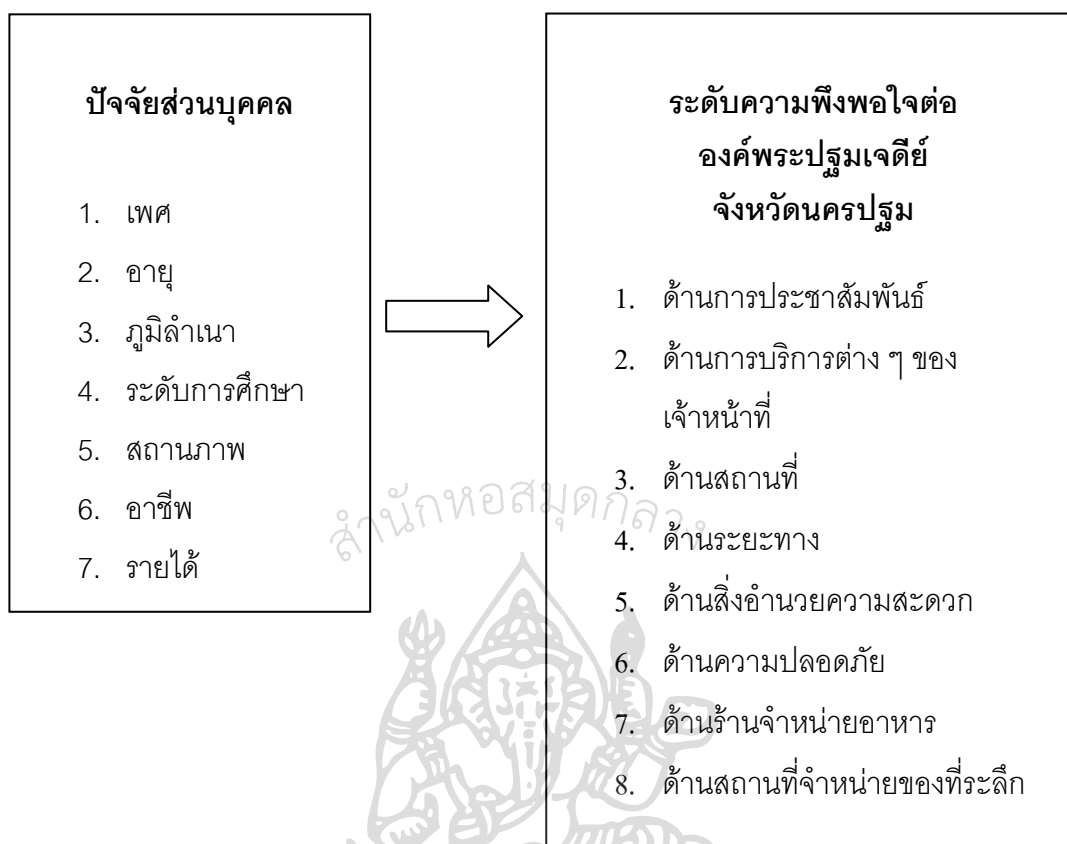
ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2553 ถึง เดือนมีนาคม 2554 รวมระยะเวลา 8 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจมาปรับและสังเคราะห์ให้สอดคล้องตามความเหมาะสมโดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 8 ด้าน คือ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ 2) ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ 3) ด้านสถานที่ 4) ด้านระยะทาง 5) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ด้านความปลอดภัย 7) ด้านร้านอาหาร 8) ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ทำให้ทราบว่าแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีจุดอ่อนทางด้านใดบ้าง อันจะนำไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่มาท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยมีสัญชาติไทย เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นได้เมื่อมีความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกที่ดีหรือความประทับใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์พระปฐมเจดีย์ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักองค์พระปฐมเจดีย์มากขึ้นและเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมเพิ่มมากขึ้น

การบริการของเจ้าหน้าที่ หมายถึง การให้ความรู้แนะนำสถานที่การตอบคำถามเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในด้านการให้บริการ

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกในองค์พระปฐมเจดีย์ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ตลอดจนที่นั่งสำหรับนักท่องเที่ยว

ด้านสถานที่ หมายถึง ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ระยะเวลาในการเดินทาง การเดินทางเข้าออกสะดวก ความน่าสนใจ ความกว้างขวาง บรรยากาศ ความสะอาด สวยงาม แสงสว่างเพียงพอ ตลอดจนป้ายแนะนำสิ่งต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

ระยะทาง หมายถึง เส้นทางการเดินทางมาองค์พระปฐมเจดีย์ และเส้นทางภายในและภายนอกองค์พระปฐมเจดีย์ เช่น สภาพของทางเดินเท้า ความชัดเจนของป้ายบอกทางบนถนนตลอดการเดินทาง

ความปลอดภัย หมายถึง ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทั้งชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ เช่น มีระบบรักษาความปลอดภัย เช่นการแจ้งเหตุฉุกเฉิน ตู้ยาม ตู้โทรศัพท์

ร้านจำหน่ายอาหาร หมายถึง ราคาและร้านจำหน่ายสินค้าภายในองค์พระปฐมเจดีย์ เช่น ราคาของอาหารที่เหมาะสม มีรสชาติดี สะอาด บรรยากาศดี เป็นต้น

สถานที่จำหน่ายของที่ระลึก หมายถึง สถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึกภายในองค์พระปฐมเจดีย์ เช่น ความเพียงพอของร้านค้า ความสวยงามและคุณภาพของสินค้า เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการประกอบการศึกษาไว้ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
4. ระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐม
6. ข้อมูลทั่วไปขององค์พระปฐมเจดีย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

จากการศึกษาความหมายของความพึงพอใจจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 775) ระบุว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

กูด (Good 1973 : 13) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อคุณภาพของสิ่งนั้น

ทิฟฟิน (Tiffin 1973 : 384) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (feeling) มีความสุข เมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (goals) ความต้องการ (wants) หรือแรงจูงใจ (motivation)

วอลแมน (Wolman 1973 : 384) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (feeling) มีความสุข เมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (goals) ความต้องการ (wants) หรือแรงจูงใจ (Motivation)

กฤษณะ สินธุเดชะ (2538 : 20) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนความต้องการด้านพื้นฐาน (Basic Need) มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์และสิ่งจูงใจ (Incentive)

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2549) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนเรามีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี-เลว พอใจ-ไม่พอใจ สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

อุทัยพรรณ สุดใจ (2545 : 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือลบ

เชลลีย์ (Shelly 1975 : 252 - 268) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก 2 ด้าน คือ ความรู้สึกทางบวก ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความสุขและความรู้สึกทางลบ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นมีความทุกข์

มิลลินส์ (Millins 1985 : 280) กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่า คือ ทัศนคติที่เกิดขึ้นภายในมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลที่ประสบความสำเร็จทั้งปริมาณและคุณภาพ

ลูดอนและบิตทา (Loudon & Bitta 1993 : 579) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเพียงพอจากสิ่งที่ได้รับ และความรู้สึกเพียงพอนี้เป็นผลมาจากการเปรียบเทียบประสบการณ์ในอดีตกับสิ่งที่ได้รับ

มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University 1995 : 1256) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกพอใจเมื่อได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือเมื่อรู้สึกว่าประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ

โดยสรุปกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจนั้นเป็นนามธรรม เป็นความรู้สึกที่ดี เป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก เป็นพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นมาจากภายในจิตใจของบุคคล ได้แก่ ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสิ่งที่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ความถูกใจในสภาวะแวดล้อมด้านต่าง ๆ กันไปในแต่ละสถานการณ์

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความพอใจหรือความประทับใจของนักท่องเที่ยวในด้านการบริการ ด้านสถานที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีต่อการมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ ดังนี้

มิลเล็ต (Millet, 1954: 327) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการบริการ (satisfactory service) หรือความสามารถที่จะพิจารณาว่าการบริการนั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ พิจารณาได้จากเกณฑ์ต่อไปนี้

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (equitable service) ได้แก่ ความยุติธรรม เสมอภาค และเสมอหน้า ไม่ว่าผู้ให้บริการนั้นจะเป็นใคร
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา (timely service) คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็นเร่งด่วน
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (ample service) คือ ความเพียงพอในด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ (continuous service) จนกว่าจะบรรลุผล
5. การให้บริการที่มีความก้าวหน้า (progressive service) คือ การพัฒนางานบริการทางด้านปริมาณและคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ

เชลลี (Shelly 1975 : 252 - 268) กล่าวว่า ทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ เชลลี ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับสามารถทำให้เกิดความสุข หรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ

ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ

สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimulus) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใด เป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

การวัดความพึงพอใจ

ในการวัดความพึงพอใจของบุคคลว่าอยู่ในระดับใดได้นั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดความพึงพอใจ ซึ่งมีแนวทางในการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

ปัญญา ซีมส์ (2547 : 16) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นผลมาจากหลายปัจจัยที่ยังชี้ขาดชัดเจนไม่ได้ว่าปัจจัยใดสำคัญกว่ากัน เรื่องการวัดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจนั้นเป็นการยากที่จะทำให้ได้ข้อเท็จจริง เพราะไม่มีเครื่องมือใดวัดจิตใจของคนได้อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งได้เสนอแนวทางการวัดความพึงพอใจไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกตการณ์ คือ การเฝ้าติดตามเอาใจใส่ดูแลความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ต้องการรู้อย่างใกล้ชิดในระยะเวลาที่กำหนดให้ โดยการสังเกตสิ่งที่มีอยู่ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของที่ไม่มีชีวิตการเคลื่อนไหวหรือสิ่งมีชีวิตในลักษณะโครงสร้างทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงการกระทำการวัดความพึงพอใจโดยวิธีนี้ ผู้วัดจะต้องกระทำอย่างจริงจังและมีแบบแผนที่แน่นอน จึงจะสามารถประเมินถึงระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการได้อย่างถูกต้อง

2. การสัมภาษณ์ เป็นการวิจัยที่มีแบบแผนเพื่อใช้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากภาษาความเป็นอยู่ของสังคม เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิค และความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ การวัดความพึงพอใจโดยวิธีนี้เป็นวิธีที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

3. การใช้แบบสอบถาม เป็นการขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกหรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำถามจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เป็นลักษณะการให้บริการ สถานที่ให้บริการ ความสะดวกที่จะให้บริการต่าง ๆ

จากที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถวัดแนวโน้มการแสดงออก ไม่ใช่เป็นการกระทำแต่เป็นความรู้สึก ซึ่งกระทำได้ 3 วิธี คือ 1) การสังเกตการณ์ 2) การสัมภาษณ์ และ 3) การใช้แบบสอบถาม

วูม (Vroom 1970 : 99) ได้อธิบายถึงหลักการวัดความพึงพอใจว่าต้องคำนึงถึงเนื้อหา (content) และทิศทาง (direction) โดยทั่วไปกำหนดให้ความพึงพอใจมีทิศทางเป็นเส้นตรง และต่อเนื่องในลักษณะเป็นซ้าย-ขวา หรือบวกกับลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่งและลด

ความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในที่สุด และยังคงคำนึงถึงความเข้ม (intensity) กิริยาท่าทาง หรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้น มีปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน เช่น มาก ปานกลาง น้อย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะมีได้หมายถึงเพียงแค่การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเพียงแค่นั้น การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อการศึกษาหาความรู้ เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องล้วนนับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ดังนั้น การท่องเที่ยวทุกวันนี้จึงเป็นกิจกรรมที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ใหญ่และทำรายได้ให้กับประเทศไทยและทั่วโลกเป็นอย่างมาก

ความหมายของการท่องเที่ยว

พญลักษณ์ เกตุทัต (2546 : 25) ได้กล่าวว่า เมื่อพิจารณาการท่องเที่ยวจากกรอบการมองในแง่บทบาทของการท่องเที่ยว อาจให้ความหมายของการท่องเที่ยวออกเป็น 2 นัย คือ

ประการที่หนึ่ง ความหมายของการเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยที่การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยยกระดับรายได้และ มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศให้สูงขึ้น และถือว่าการท่องเที่ยวเป็นสินค้าออกประเภทหนึ่งที่ไม่เห็นตัว

ประการที่สอง เป็นการมองในความหมายของการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีสัญชาตญาณของความอยากรู้อยากเห็นในทางสังคมวิทยา การท่องเที่ยว นั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นความสัมพันธ์ (Social relation) ระหว่างบุคคลซึ่งปกติไม่เคยพบกันมาก่อน
2. เป็นการเผชิญหน้ากัน ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Confrontation) ในกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ภาษา ความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ
3. พฤติกรรมของกลุ่มคนที่ต้องการผ่อนคลาย (Release) จากความตึงเครียดทางเศรษฐกิจและสังคมในชีวิตประจำวัน
4. พฤติกรรมของคนต่างถิ่นประสานกัน ระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ตนได้รับจากการดำรงชีวิตของคนต่างถิ่นปัจจุบันได้มีนักวิชาการองค์การเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้พยายามที่จะให้คำนิยามของ “การท่องเที่ยวโดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ กัน” เช่น ยึดถือตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ช่วงระยะเวลาของการเดินทางและลักษณะของการ

เดินทางว่าจะไรโซหรือไมโซการท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความหมายอันใดเป็นความหมายสากล หรือมาตรฐานที่เป็นข้อสรุปอันเป็นที่พอใจของคน

ธีระวิทย์ พรายแย้ม (2545 : 15) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากที่พักเป็นการชั่วคราวเพื่อพักผ่อน หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ

วรรณ วรชวานิช (2546 : 17) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเราเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ และตลอดระยะเวลาเหล่านั้นได้มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้น การไปเที่ยวชมสถานที่สวยงามหรือทัศนียภาพแปลก ๆ หรือเดินซื้อสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ประเภทของการคมนาคม จำนวนสมาชิกหรือค่าใช้จ่าย เป็นต้น

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541 : 35) ได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวว่า การเดินทางที่จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวจะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (Temporary)

ประการสอง เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ (Voluntary)

ประการสาม เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้

โรเบิร์ต คริสตี้ มิลล์ และ อลิสเทียร์ เอ็ม มอริสัน (Mill & Morrison 1985) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การท่องเที่ยว” หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการนันทนาการ (Recreation) ของมนุษย์เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเวลาว่าง (Leisure Time) โดยผูกพันอยู่กับการเดินทางจากที่หนึ่งซึ่งเป็นบ้านของตัวเองไปสู่อีกที่หนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ถือว่าวัตถุประสงค์เพื่อประสบการณ์และความรู้ เพื่อการผ่อนคลายร่างกายและจิตใจจากกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการตอบสนองตนเอง

จากความหมายของการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากที่พักไปยังสถานที่แห่งใหม่ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมญาติ หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ โดยการเดินทางต้องสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยไม่มีรายได้เกิดขึ้นจากการเดินทางครั้งนั้น

ความหมายของนักท่องเที่ยว

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2548 : 3 - 4) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวประเภท Tourist และ Excursionists เป็นกลุ่มนักเดินทาง (Travelers) ที่สามารถติดตามการเดินทาง และจัดเก็บข้อมูลเป็นสถิติได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ในเรื่องของการวิเคราะห์เพื่อทราบความต้องการ และพฤติกรรมผู้บริโภคของนักท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมาย

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้ประกาศใช้คำนิยามเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เมื่อปี ค.ศ. 1968 ภายหลังจากการประชุมเรื่อง การเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Travel and Tourism) ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี โดยได้เสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำนิยามที่หมายถึงนักท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. Travelers หมายถึง ผู้เดินทาง นักเดินทาง นักท่องเที่ยว ซึ่งจะรวมทั้งผู้ที่สามารถนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ เช่น นักท่องเที่ยว (Tourists) และเก็บรวบรวมเป็นสถิติไม่ได้ เช่น ผู้อพยพ (Immigrants) ผู้เร่ร่อน (Nomads) ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน (Transit passengers) ผู้ทำงานตามชายแดน (Border Works) ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศนั้น ๆ (Diplomats, Representatives of Consulates, Members of Armed Force) และผู้ลี้ภัย

2. Visitor's หมายถึง ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นั่น ๆ (Local Accommodation) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวดังนี้ International Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน เดินทางเข้ามาในประเทศ และพำนักอยู่ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่มากกว่า 60 วัน

2.2 Domestic Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืนอาจเป็นคนไทย หรือต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย เดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ ระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

3. Excursionists หมายถึง นักทัศนาจร นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (day visitor) เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นการชั่วคราว และอยู่ในประเทศไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นั่น ๆ เช่น ผู้เดินทางมากับเรือสำราญ (cruise) โดยสามารถแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวได้ในทำนองเดียวกัน คือ

3.1 International Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรระหว่างประเทศ

3.2 Domestic Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรภายในประเทศ

ความหมายของนักท่องเที่ยว (Visitors) องค์การสันนิบาตหรือองค์การสหประชาชาติในปัจจุบัน ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยว ในการประชุมขององค์การสันนิบาต เมื่อปี พ.ศ.1937 กล่าวไว้ว่า “นักท่องเที่ยว” หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปประเทศอื่นที่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง เช่น บุคคลที่เดินทางไปเพื่อพักผ่อน เพื่อธุรกิจ ดังนั้น แรงจูงใจในการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาในการกำหนดความหมายของนักท่องเที่ยว

ต่อมาในปี ค.ศ 1950 องค์การท่องเที่ยวระหว่างชาติ (International Union of Official Travel : IUOTO) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นองค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้เสนอแนะให้เปลี่ยนความหมายดังกล่าว ในส่วนที่เป็นนักเรียนนักศึกษาที่เดินทางไปศึกษาเล่าเรียนให้นับว่าเป็นนักท่องเที่ยว และแนะนำว่า นักทัศนอาจรและผู้เดินทางหยุดที่ประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อต่อเครื่องบินไม่ใช่นักท่องเที่ยว

IUOTO ให้ความเห็นว่า นักทัศนอาจร หมายถึงการเดินทางภายในประเทศที่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และในปี ค.ศ.1963 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่ประเทศกรุงโรม ประเทศอิตาลี ในที่ประชุมเสนอความหมายของนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า

1. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Visitors) คือ บุคคลใด ๆ ที่เดินทางไปประเทศอื่นที่ไม่ใช่แหล่งที่อยู่อาศัยของตนเป็นการชั่วคราว และพำนักอยู่ในประเทศที่ไปเยือนไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ใช่เป็นการหารายได้จากประเทศที่ไปเยือน

2. นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน หรือนักทัศนอาจร (Day Visitors or Excursionists) คือ บุคคลที่เดินทางมาเยือนชั่วคราว และพำนักอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง โดยไม่ได้เป็นการหารายได้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2523, อ้างถึงใน วรรณภา วงษ์วานิช 2546 : 14) ได้นำความหมายที่องค์การการท่องเที่ยวโลกได้กำหนดเป็นหลักว่า เป็นนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และนักท่องเที่ยวภายในประเทศของประเทศไทย โดยกำหนดลักษณะของนักท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หมายถึง ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย และพำนักอยู่ในการเดินทางครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมง และไม่มากไปกว่า 60 วัน โดยมีจุดประสงค์ในการเดินทาง เช่น การท่องเที่ยว การพักผ่อน การร่วมประชุม การติดต่อธุรกิจ แต่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ การมาเที่ยวเรือเดินสมุทรที่แวะจอดในท่าเรือ เป็นต้น

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง ชาวไทยหรือชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางจากที่อยู่ในจังหวัดของตนไปยังจังหวัดอื่น โดยมีจุดประสงค์ในการเดินทางที่ไม่ใช่การหารายได้ในสถานที่ไปเยือน และระยะเวลาที่พำนักไม่เกิน 60 วัน

จากความหมายของนักท่องเที่ยวที่กล่าวไว้ สรุปได้ดังนี้ “นักท่องเที่ยว” หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปประเทศอื่น หรือภูมิภาคอื่นที่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่อาศัยของตน เป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง เช่น บุคคลที่เดินทางไปพักผ่อน ไปเยี่ยมญาติ ไปรักษาสุขภาพ ร่วมประชุมเพื่อทำธุรกิจ เป็นต้น ส่วนบุคคลที่ไม่ใช่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ บุคคลที่เดินทางไปทำงานมาตั้งหลักแหล่ง นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านประเทศนั้น โดยไม่ได้หยุดพักแม้ว่าจะเดินทางมากกว่า 24 ชั่วโมง เป็นต้น

ประเภทของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน ความชื่นชม ในธรรมชาติเป็นหลัก

2. การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นเสนอลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม เป็นการท่องเที่ยวในเชิงการใช้ความรู้และความภาคภูมิใจ

3. การท่องเที่ยวแบบบันเทิงและการกีฬา (Sport and Entertainment Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจในการพักผ่อน สนุกสนาน รื่นโรจน์บันเทิงใจ ที่มุ่งเน้นการได้รับบริการที่เหมาะสม

4. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา (Business and Convention Tourism) เป็นการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการประชุมสัมมนา การติดต่อทางธุรกิจ ซึ่งอาจมีหรือไม่มี การศึกษาดูงานและการทัศนศึกษารวมอยู่ด้วยก็ได้ ถูกจัดให้เป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง

ศรัญญา วรากุลทิพย์ (2549 : 15) กล่าวว่า การท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการไปเที่ยวการท่องเที่ยวในวันหยุด อาจจะเป็นการไปตากอากาศ ชมสภาพบ้านเมือง หรือไปดูชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท รวมถึงการไปเยี่ยมเพื่อนฝูง จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว สามารถแบ่งการท่องเที่ยวออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง คือ การท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ประกอบกับการรอกยารู้จักเห็น เพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน การท่องเที่ยวลักษณะนี้ขึ้นอยู่ปัจจัยหลายอย่างเช่น ธรรมเนียม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของสถานที่แต่ละแห่ง

2. การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ คือ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อใช้เวลาว่างในการพักผ่อนร่างกายและสมอง อาจรวมไปถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย โดยใช้เวลาให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ สถานที่พักจะเลือกสถานที่ที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ ทั้งนี้ยังรวมถึงการเดินทางเพื่อไปรับการรักษาทางการแพทย์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพ เช่น การเดินทางไปอาบน้ำแร่ในแหล่งน้ำต่าง ๆ ชายทะเล หรือบนภูเขา ฯลฯ

3. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวด้วย เป็นการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ทั้งในแง่ของมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะหรือการแสดงต่าง ๆ

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา (Sport) คือ ลักษณะของการท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง เป็นการไปชมกีฬาที่ตนสนใจ

ประการที่สอง เป็นการไปเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ซึ่งการท่องเที่ยวประเภทนี้สถานที่ที่จะไปเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวชนิดนี้ทำให้ประเทศที่ศึษาภาพหรือลักษณะภูมิประเทศหลากหลาย เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้นักกีฬาหรือนักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัส ทำให้ได้รับประโยชน์จากนักท่องเที่ยวประเภทนี้มาก เช่น ชายทะเลภูเขา เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ หมายถึง การเดินทางเพื่อธุรกิจ เพื่อนำสินค้าไปจำหน่ายในชุมชนอื่น ๆ และพัฒนามาเป็นธุรกิจมีระบบอย่างทุกวันนี้ การเดินทางเพื่อธุรกิจในปัจจุบันจำแนกได้หลายประการ ได้แก่ การเดินทางเพื่อให้บริการปรึกษา (Consulting) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการขายสินค้า (Sales) เพื่อดำเนินการ (Operations) เพื่อการจัดการ (Management) และเพื่อการบำรุงรักษากิจการ (Maintenance) อย่างไรก็ตาม ถ้าจำแนกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ ดังนี้ คือ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (Meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive) และการแสดงนิทรรศการ (Exhibitions) ซึ่งรวมเรียกว่า การท่องเที่ยวแบบ MICE (Weaver and Oppermann 2000) ในวงการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันถือว่าการท่องเที่ยวชนิด MICE นักท่องเที่ยวประเภทนี้มีคุณภาพสูง เนื่องจากมีอำนาจในการซื้อสูงและยังมีผู้ติดตามอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกครอบครัว ดังนั้น การท่องเที่ยวในลักษณะนี้จะเป็นปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวลักษณะนี้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งเพื่อการท่องเที่ยว ต้องมีสถานที่ที่น่าสนใจ สถานที่พักหรือโรงแรมและการคมนาคมต้องมีความสะดวกรวดเร็ว และในปัจจุบันการท่องเที่ยวลักษณะนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา คือ เป็นการไปศึกษาดูงานหรือการวิจัย หรือการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และจะอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานับเดือน การท่องเที่ยวประเภทนี้จัดว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่ทํารายได้ให้แก่ประเทศอย่างหนึ่ง (วรรณางษ์วานิช 2548 : 17-18) จากจุดประสงค์ดังกล่าว ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเจริญก้าวหน้ากลายเป็น

ธุรกิจระหว่างชาติ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกัน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว มีการแข่งขันและปรับปรุงด้านการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น และมีการคิดค้นการท่องเที่ยวแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแบบ Ecotourism

7. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study) หมายถึง การเดินทางเพื่อไปศึกษาในต่างถิ่น ต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ วุฒิ และประสบการณ์ แล้วยังมีการเดินทางเพื่อการฝึกอบรม ระยะสั้น การเดินทางเพื่อดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านภาษาและประสบการณ์ในต่างประเทศ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความขององค์ประกอบในการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ (กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2546 : 7) องค์ประกอบของการท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ องค์ประกอบต่าง ๆ 8 ประการ ดังนี้

1. การคมนาคมขนส่ง (ซึ่งหมายถึง ทั้งการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ)
2. ที่พัก
3. ร้านอาหาร และภัตตาคาร
4. บริการนำเที่ยว
5. สิ่งดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ รวมทั้ง ประเพณี วัฒนธรรม และโบราณสถาน (กล่าวคือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และต้องการมาเยี่ยมชม ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วในธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้)
6. ร้านขายของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง
7. ความปลอดภัย
8. การเผยแพร่และโฆษณา

ส่วนในรายงานการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ในอีกทัศนะหนึ่งว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบ 3 หลัก คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน องค์ประกอบย่อย เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศ

สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคมและวัฒนธรรม องค์การและกฎหมาย เป็นต้น ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว จึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น โดยความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยทั้ง 3 เกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อนันทนาการ เพื่อทัศนศึกษา ซึ่งอาจเป็นการใช้ประโยชน์โดยตรงและจากการบริการที่เกี่ยวข้อง

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ (2538 : 4) เสนอว่า การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว นั้นมักจะกล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยว เวลาสำหรับการท่องเที่ยว และความตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นตัวกำหนดที่สำคัญยิ่งต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ องค์ประกอบเหล่านี้ จึงเป็นกรอบกำหนดทิศทางและขนาดของพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวให้แตกต่างออกไปตามข้อจำกัดของแต่ละบุคคลมีอยู่ กล่าวคือ บุคคลที่มีรายได้ต่ำ มีเวลาน้อย หรือไม่ตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ย่อมสามารถท่องเที่ยวได้ไกล และในเวลาสั้นเท่านั้น ขณะที่คนที่มีรายได้สูง มีเวลามากและมีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยวสถานที่ที่ทันสมัยและมีคุณภาพเหนือกว่า เป็นต้น

องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยว คือ แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญ จัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งแหล่งการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้นจัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว

2. บริการท่องเที่ยว คือ บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งมักไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักทางนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน บริการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรม และบริการอื่น ๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเป็นอื่น ๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยว คือ การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ณ ที่นั้น จะต้องมีการตลาดการท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของตน และใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ณ ที่นั้น โดยการตลาดการท่องเที่ยวทำได้ 2 วิธี

3.1 การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2 การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้นนักท่องเที่ยว

กล่าวได้ว่า ในการพิจารณาองค์ประกอบภายในระบบการท่องเที่ยว มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ซึ่งความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

ลักษณะของการไปท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแบบต่าง ๆ จากการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีแบบต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว ซึ่งมีลักษณะของการไปท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1. การท่องเที่ยวส่วนบุคคล ได้แก่ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจัดขึ้นสำหรับตัวเอง กับครอบครัว หรือสำหรับตัวเองกับกลุ่มเพื่อนโดยใช้รถส่วนตัว หรือเช่ารถขับไปกันเอง โดยจะกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งหยุดพัก หรือบริการต่าง ๆ ระหว่างทางตามสะดวก หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตามที่ปรารถนา บริการต่าง ๆ ระหว่างทางและปลายทางจัดหาเอง

2. การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวของคนหนึ่งคนหรือกี่คนก็ตาม ซึ่งมีได้นัดกันไปเสียเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้จัดบริษัทนำเที่ยว ผู้จัดนำเที่ยวจะจัดการเรื่องยานพาหนะ โรงแรม และบริการอื่น ๆ โดยกำหนดได้เป็นรายการแน่นอน นักท่องเที่ยวไม่ต้องจัดการอะไร การท่องเที่ยวแบบนี้นักท่องเที่ยวมักเสียเงินน้อยกว่าแต่ขาดเสรีไปบ้าง ในเรื่องสถานที่อยากจะไปเที่ยวและต้องทำการต่าง ๆ ตามกำหนดเวลา

3. การท่องเที่ยวตามคาบเวลาการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 อย่าง คือ

3.1 การท่องเที่ยวคาบเวลายาว ถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมหรือการศึกษา จะหมายถึงการพักอยู่ ณ ที่หนึ่งที่ได้เป็นคาบเวลายาวนับเป็นสัปดาห์หรือเดือน ถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อความสนุก คาบเวลาอาจยาวนานเหมือนกันแต่สถานที่อาจเปลี่ยนไป

3.2 การท่องเที่ยวคาบเวลาสั้นเป็นการท่องเที่ยวที่จะกินเวลา 2-3 วัน ถึง 10-12 วัน เป็นระยะเวลาท่องเที่ยวของผู้ที่ทำงานไม่มีโอกาสจะไปพักผ่อนได้นาน ๆ

3.3 การท่องเที่ยวแบบทัศนอาจร เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้เวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง และ ไม่มีการพักค้างคืน การทัศนอาจรมีความสำคัญพิเศษสำหรับผู้มีถิ่นที่อยู่ใกล้ ๆ พรมแดน จะมี ทัศนอาจรข้ามพรมแดนเพื่อซื้อสินค้าสำหรับใช้ส่วนตัว

3.4 การท่องเที่ยวจัดจำพวกตามพาหนะที่ใช้ท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยว แบบใช้อากาศยาน เรือรถไฟ เรือเพลินทาง (Cruise) รถนั่งส่วนบุคคล และรถยนต์โดยสาร สาธารณะในประเทศยุโรป การเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศใกล้ ๆ กับประเทศของนักท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยใน ปัจจุบัน เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากการท่องเที่ยว และต่างประเทศให้ความสำคัญ กับการท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้นโดยสังเกตได้จากการที่ประเทศอื่น ๆ ที่มีการชักจูง ทรนรงค์ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เป็นที่น่าสนใจมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิด ความรู้สึกต้องการไปท่องเที่ยวตามสถานที่ที่อยู่ในประเทศนั้น ๆ ถือเป็นนารายได้เข้าสู่ประเทศ อีกทางหนึ่ง

ความหมายของการพัฒนา

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549 : 31) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้นตลอดจนการสร้างสรรค์ความเจริญต่าง ๆ

วิลาส เตชะไพบูลย์ (2546) กล่าวถึง การพัฒนา ว่าหมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดย ทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือ การทำสิ่งเหล่านี้ให้ดีขึ้น เจริญขึ้น อาจกล่าว ได้ว่า การพัฒนา เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่ง

Gartner (1996 : 31) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มักมีแผนหรือกรอบหรือสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาเกษตร และการพัฒนาชนบท เป็นต้น

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2546 : 68 - 69) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนา (Development) อย่างเช่นว่า การพัฒนา หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นการ เปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความแตกต่าง เช่น ปริมาณและคุณภาพของบริการข้อมูลและข่าวสาร ฐานะทาง สังคม บทบาทและอาชีพ

2. การใช้ประโยชน์จากบริการที่มีอยู่ เช่น ครอบครัวยุคใหม่มีรายได้อันน้อยลงและมีความสะดวกและบริการต่าง ๆ ใช้ได้ เนื่องจากครอบครัวยุคใหม่มีรายได้อันน้อยลง มีสิ่งของเครื่องใช้และครอบครัวสามารถใช้บริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
3. เทคโนโลยีและควมมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เทคโนโลยีระดับสูงและการแพร่กระจายเทคโนโลยีออกสู่สังคม อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
4. ความเชื่อและความไม่เชื่อ เช่น เป้าประสงค์ ความเชื่อพื้นฐาน ค่านิยม โอกาส และการสนับสนุน
5. ทักษะคน เช่น ระดับความพอใจ ความเป็นเอกภาพและความพึงพอใจ
6. พฤติกรรม เช่น การช่วยเหลือตนเอง ความมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรมนุษย์และความคิดริเริ่ม
7. ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
8. โครงสร้าง เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิตและแบบแผนขององค์กร
9. ผลต่อเนื่องและแบบแผนรวม เช่น คุณภาพชีวิตและคุณภาพของสิ่งที่มีมนุษย์ผลิตขึ้นสรุปได้ว่า การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผลที่เกิดจากการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549 : 32-33) กล่าวถึง ปัจจัยหลักสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมีกระบวนการและองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานและศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละประเภทจะมีภาระหน้าที่หลักแตกต่างกัน กล่าวคือ ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีภาระหน้าที่หลัก คือ การรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ การเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาต้นน้ำลำธาร เป็นทรัพยากรที่ต้องเอื้อกับท้องถิ่น สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณวัตถุสถานและศาสนามีภาระหน้าที่หลัก คือ การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของชุมชน สังคม ในส่วนภาระหน้าที่ของงานวัฒนธรรมกิจกรรมประเพณี คือ การรักษากิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นให้คงอยู่

2. ด้านการบริการทางการท่องเที่ยว ในส่วนของการบริการทางการท่องเที่ยว คือ ส่วนของการกำกับดูแล การประสานงานทำความเข้าใจ และกำกับให้การเติบโตของภาคบริการทางการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม

3. ด้านการตลาด จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องการจัดวางสินค้า วิธีการเสนอขายสินค้า เพราะการตลาดจะเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงผู้ซื้อ (นักท่องเที่ยว) มาซื้อสินค้า ดังนั้น ในเชิงของการตลาดจะต้องมีการทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าสินค้าทางการท่องเที่ยวคืออะไร

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546 : 70-71) กล่าวถึง หลักการและแนวทางปฏิบัติของการพัฒนาการท่องเที่ยวมี 10 ประการ ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจัง ก่อนแล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายหลัง เพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณูปโภคที่รองรับเป็นสำคัญ

2. มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โครงการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3. มุ่งพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทุก ๆ ด้าน

4. มุ่งให้ข้อมูลการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอพร้อมแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

5. มุ่งใช้วัสดุและผลผลิตในท้องถิ่นเพื่อช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่ง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

6. มุ่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพื่อนำรายได้เข้าท้องถิ่นให้มากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ในระยะยาวของชุมชนท้องถิ่น

7. มุ่งจ้างงานในท้องถิ่นโดยส่งเสริมรูปแบบของงานที่น่าสนใจและได้รับผลตอบแทนสูงให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

8. มุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น อันจะช่วยยกระดับการบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

9. มุ่งรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้อยู่รอดในระยะยาว เพื่อเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวตลอดไป

10. มุ่งทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคระหว่างภาคธุรกิจการท่องเที่ยว องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและรัฐบาล

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การทำให้สถานที่ท่องเที่ยว หรือ แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เจริญขึ้น สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจที่ตอบสนองต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และสังคมอย่างต่อเนื่อง

ระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (tourism resource) บริการการท่องเที่ยว (tourism service) และ ตลาดการท่องเที่ยว (tourism market) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว จึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

1. แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการจัดอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งมีการจัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท คือ

- 1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (cultural attractions)
- 1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงประเพณีต่าง ๆ (traditional attractions)
- 1.3 แหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงถึงความงดงามในรูปแบบต่าง ๆ ของภูมิประเทศ (scenic attractions)
- 1.4 แหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิง (entertainment attractions)
- 1.5 แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีความเฉพาะตัว (other attractions)

สำหรับประเทศไทยนั้นได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว

2. บริการการท่องเที่ยว บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบาย และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นสิ่งดึงดูดใจได้เช่นกัน บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่น ๆ ทั้งนี้ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวเป็นการแสดงออกซึ่งอุปสงค์ (tourism demands) ของนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและสถาบันดำรงราชานุภาพ ได้สรุปว่า การท่องเที่ยวประกอบกันขึ้นจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ซึ่งต่างก็มีความสัมพันธ์กันดังนี้

1. นักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) แบ่งนักท่องเที่ยวกายในประเทศออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic visitor)

1.2 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พักอาศัยปัจจุบันแต่ครั้งอย่างน้อย 1 คืน

1.3 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (domestic excursionist)

2. การตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธี คือ การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

3. การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ภูมิลำเนา โดยการขนส่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางเรือ และการขนส่งทางเครื่องบิน

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน และทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางและการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย

โดยสรุปกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่ นักท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว การขนส่ง ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมานั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อน สอดคล้องกันไป คือ เริ่มจากนักท่องเที่ยวสนใจที่จะท่องเที่ยว ต่อมาก็หาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางจะไปอย่างไร และแหล่งท่องเที่ยว นั้นมีอะไรที่น่าสนใจบ้าง พร้อมพิจารณาถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้นักท่องเที่ยวด้วย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐม

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม เป็นคู่อารยธรรมสำคัญที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า เมืองนครปฐมแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมานับตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ และเป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี ในยุคนั้นนครปฐมเป็นแหล่งเผยแพร่อารยธรรมจากประเทศอินเดีย ซึ่งรวมทั้งพุทธศาสนา นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญมีชนชาติต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้เกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำและสร้างเมืองขึ้นใหม่ชื่อ “นครชัยศรี” หรือ “ศรีวิชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังทรงผนวชอยู่ได้ทรงดำริไปพบพระปฐมเจดีย์ และทรงเห็นว่าองค์ใหญ่ไม่มีที่ไหนเทียบเท่า ครั้งเมื่อพระองค์ได้ทรงครองราชย์จึงโปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบเจดีย์เดิมไว้ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชา เพื่อให้การคมนาคมสะดวกขึ้น และต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ไปยังเมืองนครปฐม แต่ตอนนั้นเมืองนครปฐมยังเป็นป่ารกอยู่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่ายางอำเภอ นครชัยศรีมาตั้งที่บริเวณพระปฐมเจดีย์เหมือนเช่นครั้งสมัยโบราณ

ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดฯ ให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์ เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐานและโปรดฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสายรวมทั้งสร้างสะพานใหญ่ข้ามคลองเจดีย์บูชา และได้โปรดให้เปลี่ยนชื่อจากเมือง “นครชัยศรี” เป็น “นครปฐม” สืบต่อมาจนตราพบเท่าทุกวันนี้

ตราประจำจังหวัดนครปฐม

เจดีย์องค์ใหญ่ หมายถึง องค์พระปฐมเจดีย์ที่พระโสมพะดินและพระอัครราชกุมารีได้สร้างขึ้น

มงกุฎ หมายถึง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงอุปถัมภ์สร้างองค์พระปฐมเจดีย์ต่อเติมให้สูงใหญ่สง่างามตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ต้นไม้ประจำจังหวัดนครปฐม

ต้นจันทน์หอม

ชื่อพืชน้ำ : จันทน์หอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mansoniagagei* Drumm.

วงศ์ : STERCULIACEAE

ชื่ออื่น : จันทน์ จันทน์ชะมด จันทน์ขาว จันทน์พม่า

ถิ่นกำเนิด : ป่าดิบแล้งทางภาคตะวันออกเฉียงใต้

คำขวัญประจำจังหวัดนครปฐม

ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวงาม ข้าวหลามหวานมัน

สนามจันทร์งามล้น พุทธมณฑลคู่ธานี พระปฐมเจดีย์สูงเสียดฟ้า

เทศกาลงานประเพณีที่สำคัญ

1. งานเทศกาลนมัสการพระปฐมเจดีย์
2. งานวันส้มโอมหัศจรรย์นครชัยศรี
3. งานประเพณีแข่งขันเรือยาว
4. เทศกาลอาหารผลไม้ และของดีนครปฐม
5. งานธรรมาภิบาลชาติ
6. งานเทศกาลวิสาขบูชา
7. งานพระราชวังสวนกล้วยไม้งาม

สินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัด

1. อาหาร ได้แก่ ข้าวหลาม, ส้มโอ, หมูแดง
2. ของใช้/ของที่ระลึก ได้แก่ หัตถกรรมพื้นบ้าน, การเป่าแก้ว

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นพื้นที่ในบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง มีพื้นที่ 2,168.327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ เท่ากับร้อยละ 0.42 ของประเทศ ที่มีพื้นที่เป็นอันดับที่ 65 ของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนเพชรเกษม 56 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี) 51 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟ 62 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอไทรน้อย อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี, อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี และอำเภอพนมทวน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐมเป็นที่ราบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีที่ราบลุ่มทำนาได้เพียงบางส่วน พื้นที่ทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนและแหล่งน้ำกระจายเป็นแห่ง ๆ ส่วนพื้นที่ด้านตะวันออกและใต้ เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองข่อยที่ขุดขึ้นอยู่มาก

ภูมิอากาศโดยทั่วไปตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม มีฝนตกชุกในฤดูฝน ในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด ส่วนในฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อน จากสถิติของสถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดนครปฐม กรมอุตุนิยมวิทยา มีฝนตกประมาณ 114 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 900.7 มิลลิเมตร โดยฝนจะตกชุกมากในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี ประมาณ 28.3 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน โดยมีอุณหภูมิสูงสุด 38 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม โดยจะมีอากาศหนาวเย็นเป็นช่วง ๆ มีอุณหภูมิต่ำสุด 11.1 องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์ เฉลี่ยประมาณร้อยละ 73

การปกครองและประชากร

จังหวัดนครปฐม ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 106 ตำบล 869 หมู่บ้าน 1 เทศบาลนคร 14 เทศบาลตำบล และ 101 องค์การบริหารส่วนตำบล

1. อำเภอเมืองนครปฐม มี 25 ตำบล 202 หมู่บ้าน 1 เทศบาลนคร 3 เทศบาลตำบล 24 อบต.
2. อำเภอกำแพงแสน มี 15 ตำบล 202 หมู่บ้าน 1 เทศบาลตำบล 15 อบต.
3. อำเภอดอนตูม มี 8 ตำบล 50 หมู่บ้าน 1 เทศบาลตำบล 6 อบต.

4. อำเภอนครชัยศรี มี 24 ตำบล 102 หมู่บ้าน 2 เทศบาลตำบล 23 อบต.
5. อำเภอบางเลน มี 15 ตำบล 172 หมู่บ้าน 4 เทศบาลตำบล 15 อบต.
6. อำเภอสามพราน มี 16 ตำบล 124 หมู่บ้าน 2 เทศบาลตำบล 15 อบต.
7. อำเภอพุทธมณฑล มี 3 ตำบล 17 หมู่บ้าน 1 เทศบาลตำบล 3 อบต.

เมื่อสิ้นปี 2552 จังหวัดนครปฐม มีประชากรรวมทั้งสิ้น 720,337 คน

การคมนาคมและการขนส่ง

จังหวัดนครปฐม มีทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด ใช้เดินทางติดต่อภายในจังหวัดและใกล้เคียง ตลอดจนกรุงเทพมหานครได้โดยสะดวก มีเส้นทางรถไฟสายใต้จากกรุงเทพมหานครผ่านจังหวัดนครปฐม ไปสู่ภาคใต้และภาคตะวันตก และยังมีโครงการคมนาคมขนส่งทางน้ำ โดยอาศัยแม่น้ำท่าจีนและลำคลองต่าง ๆ นอกจากนี้ จังหวัดนครปฐมยังมีสนามบินของโรงเรียนการบินฐานบินกำแพงแสน ซึ่งเป็นสนามบินในราชการกองบิน กองทัพอากาศ ตั้งอยู่ที่อำเภอกำแพงแสนอีกด้วย

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

พระราชวังนครปฐม อยู่ทางทิศตะวันออกติดกับบริเวณพระปฐมเจดีย์ มูลเหตุที่สร้างพระราชวังนี้ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชดำรัสราชานุภาพทรงกล่าวไว้ในหนังสือเรื่องตำนานวังเก่าว่า พระราชวังนี้สร้างเนื่องในพระปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์ด้วย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า พระมหาเจดีย์เป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างแต่แรกพระพุทธศาสนามาประดิษฐานในประเทศนี้ แต่ก่อนพระสถูปเจดีย์นั้นร้างกลายเป็นป่าเปลี่ยว แต่ประชาชนยังเลื่อมใสไปบูชาพระปฐมเจดีย์มิได้ขาด จึงทรงพระราชศรัทธาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์ทั่วบริเวณ และโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองมหาสวัสดิ์ คลองเจดีย์บูชา ให้การคมนาคมระหว่างกรุงเทพฯ และนครปฐมสะดวกขึ้น ถึงกระนั้นการที่ไปมาระหว่างกรุงเทพฯ กับนครปฐมในสมัยนั้นต้องค้างคืนกลางทางหนึ่งคืน จึงจำเป็นต้องสร้างที่ประทับแรมขึ้นที่พระปฐมเจดีย์ จึงโปรดฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นที่บริเวณพระปฐมเจดีย์ทำนองเดียวกับพระราชวังซึ่งพระมหากษัตริย์ครั้งกรุงศรีอยุธยาทรงสร้างที่ริมบริเวณพระพุทธรูป และทรงพระราชทานว่า “พระนครปฐม”

เนินวัดพระงาม เนินนี้อยู่ที่วัดพระงามตำบลนครปฐม ห่างจากพระปฐมเจดีย์ไปเล็กน้อย เป็นซากพระเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่วัดหนึ่งในสมัยทวารวดีเช่นเดียวกับองค์พระปฐมเจดีย์ เพราะโบราณวัตถุที่ขุดขึ้นพบในบริเวณนี้ล้วนแต่เป็นของเก่าแก่ฝีมือสมัยทวารวดีทั้งสิ้น เช่นเดียวกันกับที่ขุดได้ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีพระพุทธรูปศิลาหักพัง พระเสมาธรรมจักร กวางหมอบ พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ พระพิมพ์ดินเผา เฉพาะที่ขุดได้ในบริเวณนี้มีเมืองามากยากจะ

หาที่อื่นเทียบได้ ปัจจุบันเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลายองค์ และที่แตกหักเก็บไว้ที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอันมาก ที่เรียกว่าวัดพระงามนั้นสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงอธิบายว่า เพราะพระพุทธรูปดินเผาที่ขุดได้จากบริเวณวัดนี้งามเป็นเลิศนั่นเอง

พระราชวังสนามจันทร์ ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศตะวันตกราว 2 กิโลเมตร มีพื้นที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา พระราชวังแห่งนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นตั้งแต่ยังทรงดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งมีมูลเหตุจูงใจมาจากการบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระปฐมเจดีย์ที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพอพระราชหฤทัยเมืองนครปฐมเป็นอย่างมาก ทรงเห็นว่าเป็นเมืองที่เหมาะสมสำหรับประทับพักผ่อน เนื่องจากมีภูมิประเทศงามร่มเย็น ดังที่ได้ทรงไว้ในลายพระหัตถ์เรื่องการแก้ไขวิหารหลวงตอนหนึ่งว่า “ในรัชกาลที่ 5 ฉันได้ออกไปพักอยู่ที่เมืองนครปฐมบ่อย ๆ จึงได้ใฝ่ใจในองค์พระนั้นมากแต่นั้นมา” เมื่อครั้งยังดำรงพระยศเป็นพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร และยังไม่ได้สร้างพระราชวังสนามจันทร์ เวลาเสด็จนครปฐมมักจะประทับที่พลับพลาชั่วคราวในดงไผ่ บริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากรปัจจุบัน หรือมิฉะนั้นก็จะประทับที่พระตำหนักบังกะโล ซึ่งอยู่ตรงมุมถนนขวาพระไกล่กับสถานีตำรวจ ซึ่งปัจจุบันพระตำหนักหลังนี้ได้รื้อลงหมดแล้ว พระองค์โปรดการทรงม้าพระที่นั่งสำรวจท้องที่เป็นอย่างมาก บางครั้งก็เสด็จไปที่ตำบลวัดทุ่งพระเมรุ แต่ส่วนใหญ่โปรดเสด็จไปที่บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ของชาวบ้านปลูกพืชไร่และพืชล้มลุก เช่น ก่อวย สับปะรด ไร่มากมาย สลับกับทุ่งหญ้ารกเรื้อและป่าไผ่ขึ้นเป็นดง ทรงพอพระราชหฤทัยมากเห็นว่าเป็นสถานที่เหมาะสมจะสร้างเป็นที่ประทับถาวรในการเสด็จฯ แปรพระราชฐาน จึงรับสั่งขอซื้อจากชาวบ้านเจ้าของที่โดยใช้เงินจากพระคลังข้างที่ทั้งสิ้น พระราชประสงค์ในการซื้อที่ดินจำนวนมากมายเพื่อสร้างพระราชวังสนามจันทร์ครั้งนี้มิใช่จะเห็นแก่ความสุขสบายส่วนพระองค์ ในการเสด็จฯ แปรพระราชฐานเท่านั้น แต่เพราะทรงมีพระราชดำริที่ลึกซึ้งซึ่งนั่นก็คือ ทรงเห็นว่านครปฐมเป็นเมืองที่มีชัยภูมิเหมาะสมสำหรับด้านทานข้าศึก ซึ่งจะยกเข้ามาทางน้ำได้อย่างดี ด้วยทรงจดจำเหตุการณ์เมื่อ ร.ศ.112 ที่ฝรั่งเศสนำเรือรบเข้ามาปิดปากอ่าวไทยได้ และไม่ต้องการที่จะให้ประเทศไทยตกอยู่ในสภาพดังกล่าว จึงตั้งพระทัยที่จะสร้างพระราชวังสนามจันทร์ไว้สำหรับเป็นเมืองหลวงที่สอง เมื่อประเทศชาติประสบปัญหาวิกฤติ พระราชวังสนามจันทร์เริ่มสร้างในปี พ.ศ. 2450 มีหลวงพิทักษ์มานพ (น้อย ศิลป์) ซึ่งต่อมาได้เลื่อนยศเป็นพระยาศิลป์ประสิทธิ์ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างพระที่นั่ง ได้แก่ พระที่นั่งพิมานปฐมและพระที่นั่งอภิรมย์ฤดี มีอาณาเขตกว้างขวางประกอบด้วยสนามใหญ่อยู่กลาง มีถนนโอบเป็นวงโดยรอบ และมีคูน้ำล้อมอยู่ชั้นนอก

พระราชวังสนามจันทร์เป็นสถานที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดมากเป็นพิเศษ จะเห็นได้จากการที่เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังแห่งนี้บ่อยครั้ง โดยเสด็จฯ แปรพระราชฐานให้ตรงกับฤดูกาลซ้อมรบของพวกเสือป่า พระองค์จึงทรงถือโอกาสออกตรวจตรา และบัญชาการซ้อมรบของพวกเสือป่าด้วยพระองค์เอง เสมอปัจจุบันก็ยังมีอาคารซึ่งปลูกสร้างขึ้นเพื่อกิจการของเสือป่าเหลืออยู่ให้เห็น เช่น อาคารที่พักของเสือป่าม้าหลวงและเสือป่าพรานหลวงกับโรงพยาบาลเสือป่า เป็นต้น ปัจจุบันพระราชวังสนามจันทร์บางส่วนอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยศิลปากรและจังหวัดนครปฐม เปิดให้เข้าชมทุกวัน ปิดวันหยุดนักขัตฤกษ์ ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. (ปิดขายบัตร 15.30 น.) อัตราค่าเข้าชมคนไทย ผู้ใหญ่ 30 บาท เด็ก 10 บาท พระภิกษุ สามเณร แม่ชี นักศึกษา 10 บาท ชาวต่างประเทศ 50 บาท โทร. 0-3424-4236-7 โทรสาร 0-3424-4235

พระที่นั่งพิมานปฐม เป็นพระที่นั่งองค์แรกที่สร้างขึ้นในพระราชวังสนามจันทร์ อาคารก่ออิฐปูนเป็นตึก 2 ชั้นแบบตะวันตก ทรงใช้เป็นที่ประทับตั้งแต่ยังไม่ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ ห้องต่างๆ บนพระที่นั่ง ได้แก่ ห้องบรรทม ห้องสงฆ์ ห้องเสวย ห้องภาษา ฯลฯ และในพระที่นั่งพิมานปฐมนี้เองที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประทับทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ขององค์พระปฐมเจดีย์บนแท่นไม้สัก มีขนาด 2 เมตร ชื่อว่า “พระที่นั่งปาฏิหาริย์ทัศไนย” ขณะนี้ทางการได้รื้อนำไปตั้งไว้หน้าพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี เป็นตึก 2 ชั้น อยู่ด้านใต้ของพระที่นั่งปฐม

พระที่นั่งวัชรนิรมยา เป็นตึก 2 ชั้น สร้างงดงามด้วยสถาปัตยกรรมแบบไทย หลังคาซ้อน เช่น ยอดปราสาท มุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีดงาม มีช่อฟ้าใบระกา นาคสะดุ้ง หางหงส์ ครอบถวัล พระที่นั่งองค์นี้ใช้เป็นที่บรรทมพระองค์เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว

พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เป็นศาลารูปทรงไทยใหญ่กว้างขวาง ยกสูงจากพื้นดินประมาณหนึ่งเมตร และมีอัฒจันทร์ลง 2 ชั้น พระที่นั่งองค์นี้อยู่ถัดจากพระที่นั่งวัชรนิรมยาเชื่อมต่อกันด้วยพระทวาร แต่เดิมใช้เป็นท้องพระโรงเวลาเสด็จออกขุนนาง รวมทั้งเป็นที่ประชุมข้าราชการและเหล่าเสือป่า นอกจากนี้ยังใช้เป็นโรงละครสำหรับแสดงโขนอีกด้วย ที่มีลักษณะพิเศษก็คือ ตัวแสดงจะออกมาปรากฏกายภายนอกฉากบนเฉลียงถึง 3 ด้าน มิใช่แสดงอยู่เพียงบนเวทีโรงละครที่มีลักษณะดังกล่าวมีอีก 2 แห่ง คือ โรงละครสวนมิสกวันและที่หอประชุมโรงเรียนวชิราวุธ

พระตำหนักชาลิมงคลอาสน์ อยู่ถัดไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นตึก 2 ชั้น แบบตะวันตกฉาบสีไขไก่ หลังคามุงกระเบื้องสีแดง พระตำหนักหลังนี้พระตำหนักหลังนี้ใช้เป็นที่ประทับเวลาเสือป่าเข้าประจำกองหรือในกิจพิธีเกี่ยวกับเสือป่า

พระตำหนักมารีราชรัตนบัลลังก์ เป็นเรือนไม้ 2 ชั้น ทาสีแดงอยู่กันคนละฝั่งกับพระที่นั่งชาลิมงคลอาสน์ พระตำหนักทั้งสองนี้เชื่อมติดต่อกันด้วยทางเดินมีลักษณะคล้ายสะพาน แต่มีหลังคา มีฝา และหน้าต่างทอดยาวจากชั้นบน

พระตำหนักทับแก้ว เป็นตึกหลังเล็กซึ่งเคยเป็นที่ประทับในฤดูหนาวภายในอาคารยังมีเตาผิงสำหรับให้ความอบอุ่นและมีภาพเขียนชาวดำของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวบนแผ่นหินอ่อนสีขาวที่ผนังห้อง หนึ่งที่ดินบริเวณเบื้องหลังทับแก้วประมาณ 450 ไร่ ได้กลายเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พระตำหนักทับขวัญ เป็นเรือนไม้สักแบบหลังคามุมจาก อยู่ตรงข้ามกับทับแก้วคนละฝั่งถนน ห่างจากพระตำหนักมารีราชรัตนบัลลังก์ไปเล็กน้อย เรือนไม้หลังนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อรักษาศิลปะไทยโบราณไว้ นอกจากนี้ ยังใช้สำหรับบำเพ็ญกุศลและบางครั้งก็จัดให้มีการแสดงของไทยเดิม

เทวาลัยคเณศวร์ หรือบางที่เรียกกันว่า ศาลพระพิฆเนศวร สร้างขึ้นให้เป็นที่สถิตของพระคเณศวรซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะ ศาลนี้ตั้งอยู่กลางสนามใหญ่หน้าพระที่นั่งนับเป็นศูนย์กลางของพระราชวังสนามจันทร์มีผู้นับถือกันมาก จนเป็นสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ของพระราชวังสนามจันทร์

อนุสาวรีย์ย่าเหล เป็นรูปหล่อด้วยโลหะขนาดเท่าตัวจริงของสุนัข ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างยิ่ง ย่าเหลเป็นสุนัขพันธุ์ทางเกิดในเรือนจำจังหวัดนครปฐม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพบเข้าเมื่อครั้งเสด็จตรวจเรือนจำ จึงนับว่าเป็นโชคของย่าเหลที่ทรงพอพระราชหฤทัย และทรงเอาย่าเหลมาเลี้ยงไว้ในราชสำนัก ย่าเหลเป็นสุนัขที่เฉลียวฉลาดและจงรักภักดีต่อพระองค์ท่านจนเป็นที่โปรดปรานมาก เป็นเหตุให้มีผู้จ้องจายาและถูกยิงตายในที่สุด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโศกเศร้าอาลัยย่าเหลมากโปรดเกล้าฯ ให้หล่อรูปย่าเหลด้วยทองแดงตั้งไว้หน้าตำหนักชาลิมงคลอาสน์ และทรงพระราชนิพนธ์กลอนไว้อาลัยย่าเหลไว้ที่แท่นได้รูปนั้นด้วย นอกจากนี้แล้วภายในพระราชวังสนามจันทร์ยังมีบ้านพัก ข้าราชการบริวารทั้งฝ่ายหน้า และฝ่ายในที่ตามเสด็จเสมอ ในครั้งก่อนบ้านพักเหล่านี้บางหลังก็ชำรุดทรุดโทรม แต่หลายหลังยังอยู่ในสภาพดีที่เห็นได้ก็คือ บ้านพักเจ้าพระยารามราฆพ ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก ซึ่งครั้งนั้นเรียกว่า “ทับเจริญ” พระราชวังสนามจันทร์เป็นสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดมากเป็นพิเศษ จะเห็นได้จากกรณีที่เสด็จแปรพระราชฐานไปพักแรม ณ พระราชวังแห่งนี้อยู่เรื่อย ๆ โดยเสด็จแปรพระราชฐานให้ตรงกับฤดูกาลซ่อมรบของเหล่าเสือป่า พระองค์จึงทรงถือโอกาสออกตรวจตราและบัญชาการซ่อมรบของเหล่าเสือป่าด้วยพระองค์เองเสมอ ปัจจุบันก็ยังมีอาคารซึ่งปลูกสร้าง

ขึ้นเพื่อกิจการของเสือป่าที่เหลืออยู่ให้เห็น เช่น อาคารที่พักของเสือป่าม้าหลวง และเสือป่าพรานหลวง กับโรงพยาบาลเสือป่า เป็นต้น

เรือนพระธเนศวร ในสมัยก่อนเคยใช้เป็นบ้านพักอาศัยของเจ้าพระยาบุรุษรัตนราชวัลลภ ภายในจัดแสดงพระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมวงศานุวงศ์ มีห้องแสดงเรือกอกและสิ่งของซึ่งนำมาจากหลายที่ เช่น จากพระตำหนักสวนจิตรลดา หรือพระราชวังบางปะอิน นอกจากนี้ภายในพระราชวังสนามจันทร์ ยังมีบ้านพักข้าราชการบริพารทั้งฝ่ายหน้าและฝ่ายในที่ตามเสด็จ บ้านพักเหล่านี้ บางหลังก็ชำรุดทรุดโทรมแต่หลายหลังยังอยู่ในสภาพดีที่เห็นได้ก็คือ บ้านพักเจ้าพระยารามราชนพผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก ซึ่งครั้งนั้นเรียกว่า “ทับเจริญ” ปัจจุบันนี้ได้ใช้เป็นสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก

วัดพระเมรุ เป็นซากวัดร้างไม่มีผู้ใดปฏิบัติสังฆกรรมตั้งอยู่ที่สวนอนันตอุทยาน ตำบลห้วยจรเข้ม่า ห่างจากพระปฐมเจดีย์ไปทางทิศใต้ไม่ไกลนัก สันนิษฐานว่าสร้างตั้งแต่สมัยทวาราวดี มีอายุเท่ากับพระปฐมเจดีย์เดิม ซึ่งไม่น้อยกว่า 1,000 ปีขึ้นไป แต่เวลานี้ไม่มีซากสิ่งอื่นหลงเหลืออยู่ คงมีแต่ซากเนินใหญ่ปรากฏอยู่เนินหนึ่ง กรมศิลปากรได้ร่วมมือกับนักโบราณคดีฝรั่งเศสทำการขุดค้นเมื่อ พ.ศ. 2481 จากรูปทรงที่ขุดพบครั้งนี้สันนิษฐานว่าเป็นพระเจดีย์องค์เดิมมาก่อนเป็นชั้น ๆ ย่อมุมขึ้นไปสูงมากเพราะซากฐานที่หักพังเหลืออยู่ในขณะที่ทำการขุดสูงถึง 12 เมตร มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาปางห้อยพระบาทประจำ 4 ทิศ ได้อัญเชิญมาประดิษฐานไว้เป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดพระปฐมเจดีย์ 1 องค์ คือ องค์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน หนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 6 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้นำพระบาทขนาดโตมาไว้ตรงชั้นนอกพระระเบียงองค์พระปฐมเจดีย์ 2 คู่ ซึ่งได้มาจากวัดพระเมรุเช่นกัน สิ่งที่พบในบริเวณวัดพระเมรุมีพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ พระกร พระเพลา พระหัตถ์ของพระพุทธรูปศิลา กับเทพยักษ์ เทพสิงห์ดอกบัวตลอดจนลวดลายประดับองค์พระเจดีย์ที่หักพังลงมาหลาย นำไปไว้ในพิพิธภัณฑสถานองค์พระปฐมเจดีย์บ้าง ไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้าง

พระประทีปเจดีย์ เป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่และใหญ่โตเป็นที่สองรองจากพระปฐมเจดีย์ ตั้งอยู่ที่วัดประทีปริมถนนเพชรเกษม ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 5 กิโลเมตร ถือกันว่าเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าเดิมเป็นเจดีย์เก่าแก่และได้ปฏิสังขรณ์ใหม่ในรัชกาลที่ 4 โบราณวัตถุที่ขุดพบในบริเวณนี้มีหลายอย่าง เช่น พระพุทธรูป ลูกประคำ พระพิมพ์ดินเผาสมัยทวาราวดี นอกจากนี้ขุดพบครุฑโลหะสัมฤทธิ์ขนาดใหญ่อีกด้วย

เนินธรรมศาลา อยู่ที่วัดธรรมศาลา ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางตะวันออก ประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ทางด้านใต้ของถนนสายเพชรเกษม เป็นโบราณสถานเก่าแก่อีกแห่งหนึ่ง มีลักษณะคล้ายกับวัดพระเมรุก่อนทำการขุดค้น เนินนี้ยังมีได้ทำการขุดค้นเช่นเดียวกับวัดเนินพระงาม เพราะมีสิ่งสร้างอยู่หน้าเนิน

ข้อมูลทั่วไปขององค์พระปฐมเจดีย์

องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นปูชนียสถานอันสำคัญของประเทศไทย อยู่ในวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นพระเจดีย์ใหญ่ รูปประฆังคว่ำ ปากผายมหึมา โครงสร้างเป็นไม้ซุง รััดด้วยใช้เส้นนมหมาก่ออิฐ ถือปูน ประดับด้วยกระเบื้องปูทับ ประกอบด้วยวิหาร 4 ทิศ กำแพงแก้ว 2 ชั้นล้อมรอบเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ของพระพุทธรูป เป็นที่เคารพสักการบูชาของบรรดาพุทธศาสนิกชนทั่วโลก ทางวัดกำหนดให้มีงานเทศกาลนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ในวันขึ้น 12 ค่ำ เดือน 12 ถึง วันแรม 5 ค่ำ เดือน 12 รวม 9 วัน 9 คืน เป็นประจำทุกปี

ประวัติความเป็นมาของพระปฐมเจดีย์

วัดพระปฐมเจดีย์เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนขวาวพระ ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งวัดเมื่อ พ.ศ.218 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อประมาณ พ.ศ.300 ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วัดพระปฐมเจดีย์ ตั้งวัดประมาณ พ.ศ.218 เป็นวัดสมัยโบราณเดิมชื่อ "วัดพระประธม" บ้างชื่อ "วัดพระบรรทม" บ้าง จากการสันนิษฐานของ ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล กล่าวว่า องค์พระปฐมเจดีย์สร้างเมื่อ พ.ศ.350 ในสมัยพระอโศกมหาราชแห่งประเทศอินเดีย ทรงจัดส่งพระสมณทูตมาประกาศพระศาสนาในสุวรรณภูมิ องค์พระปฐมเจดีย์เป็นพระเจดีย์องค์แรกที่สร้างขึ้นในประเทศไทย บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเจดีย์องค์เดิมสูง 16 วา 2 ศอก รูปทรงคว่ำ

พระปฐมเจดีย์ หรือเดิมเรียกว่า พระธมเจดีย์ มีฐานะเป็นมหาธาตุหลวงของแผ่นดินสุวรรณภูมิ ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชวินิจฉัยว่า พระธมเจดีย์องค์นี้ อาจเป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นเมื่อคราวที่พระสมณทูตในพระเจ้าอโศกมหาราช เดินทางมาเผยแผ่ศาสนายังสุวรรณภูมิก็เป็นได้ เพราะพระเจดีย์เดิมมีลักษณะทรงโอคว่ำ หรือทรงมะนาวผ่าซีกแบบเดียวกับพระสถูปสาญจี แต่ปรากฏว่ามียอดเป็นแบบปรางค์ ซึ่งพระองค์ฯ ทรงมีพระราช

วินิจฉัยว่า อาจมีเจ้านายพระองค์ใดมาบูรณะไว้ก็เป็นได้ ซึ่งตรงกับความเป็นศิลาจารึกหลักที่ 2 (ศิลาจารึกวัดศรีชุม) ของพระมหาเถรศรีศรีทนต์ อันได้กล่าวไว้ว่า พระมหาเถรศรีศรีทนต์ ท่านทรงได้แวะมาบูรณะพระธมเจดีย์องค์นี้ ก่อนที่ท่านจะเดินทางกลับเมืองรัต เมื่อคราวที่ท่านเสด็จกลับจากศึกษาพระพุทธศาสนาที่ลังกา ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระราชทานนามใหม่ว่า พระปฐมเจดีย์ ด้วยทรงเชื่อว่านี่คือเจดีย์แห่งแรกของสุวรรณภูมินั่นเอง

ในเรื่องนี้นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีบางท่านได้ระบุว่า พระปฐมเจดีย์ไม่ได้เป็นเจดีย์ที่เก่าที่สุดของสุวรรณภูมิ แต่เป็นพระมหาธาตุหลวงในยุคทวารวดีมากกว่า เนื่องด้วยเหตุผลประกอบหลายประการ โดยเฉพาะการค้นพบเจดีย์ที่มีอายุเก่าแก่กว่าพระธมเจดีย์ และหลักฐานลายลักษณ์อักษรที่ระบุว่า "พระเจดีย์องค์นี้ เดิมขอมเรียก พระธม" ซึ่งไม่่าจะเป็นชาวขอมจริง ๆ หรือชาวลวรัฐ ซึ่งสมัยนั้นเราก็เรียกว่า ขอม เช่น ขอมสบาดโขลญลำพง คำว่า ธมสำหรับชาวขอมนั้น แปลว่า ใหญ่ ตรงกับคำเมืองว่า หลวง ซึ่งเราก็เรียกพระนครธมว่า พระนครหลวง ด้วยเหตุผลเดียวกัน

นอกจากนี้ พระบรมราชโองการ รัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บรรจุที่ฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์ พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และฐานพระพุทธชินสีห์ วัดบวรนิเวศวิหาร ตามที่มีพระบรมราชโองการสั่งไว้ในพระราชพินัยกรรม ต่อมาในพุทธศักราช 2529 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระอังคารของพระนางเจ้าสุวัทนาพระวรราชเทวีในรัชกาลที่ 6 ไปบรรจุไว้เคียงข้างพระบรมราชโองการรัชกาลที่ 6 ที่ฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์

การบูรณะปฏิสังขรณ์พระสถูปเจดีย์ได้กระทำอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระองค์โปรดให้วัดขนาดขององค์พระเจดีย์รวมความสูง 40 วา 2 ศอก ต่อมาครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จจุดดงค์มานมัสการพระเจดีย์นี้ และเมื่อพระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ก็ได้โปรดให้ปฏิสังขรณ์ก่อพระเจดีย์ใหม่ห่อหุ้มองค์เดิมไว้ เมื่อ พ.ศ. 2396 มีขนาดสูง 120 เมตร 45 เซนติเมตร มีลักษณะเป็นพระเจดีย์รูประฆังคว่ำปากผายโครงสร้างเป็นไม้ซุง ก่ออิฐถือปูนประดับด้วยกระเบื้อง มีพระวิหารทั้งสี่ทิศเชื่อมต่อกันด้วยคตพระระเบียง การก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ แล้วพระราชทานนามว่า "พระปฐมเจดีย์" พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาทรงยกยอดพระมหามงกุฎของพระปฐมเจดีย์เมื่อปี พ.ศ. 2413 และต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้มีการซ่อมพระวิหารหลวง เขียนภาพตัดขวางให้เห็นพระปฐมเจดีย์องค์เดิมซ่อม พระวิหารด้านทิศเหนือและอัญเชิญพระร่วงโรจนฤทธิ์มาประดิษฐานในพระวิหารด้านทิศเหนือนี้ การบูรณะปฏิสังขรณ์ พระปฐมเจดีย์ได้กระทำอย่าง

ต่อเนื่อง และจริงจังในสมัยรัชกาลปัจจุบัน โดยใช้หลักวิทยาการสมัยใหม่เพื่ออนุรักษ์พระปฐมเจดีย์นี้ ให้มั่นคงถาวรอยู่คู่ฟ้าเมืองไทยตลอดไป

ปัจจุบันรูปพระเจดีย์เป็นรูปประสังค์คว้ายอดแหลมครอบซ้อนอยู่กับพระเจดีย์ยอดปราสาทของพระยาพานจากบันทึกของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ บุนนาค) บันทึกไว้ว่า วิหารหลวงและพระอุโบสถตั้งอยู่จุดเดียวกับที่ตั้งของพระอุโบสถปัจจุบัน ส่วนกุฏิสงฆ์เดิมตั้งอยู่บริเวณลานหน้าพระพุทธรูปศิลาขาว ต่อมาได้ย้ายมาตั้งอยู่บริเวณลานหน้าพระร่วงโรจนฤทธิ์ด้านทิศเหนือองค์พระปฐมเจดีย์ ในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้บูรณะและปฏิสังขรณ์องค์พระปฐมเจดีย์ โปรดเกล้าให้สร้างกุฏิสงฆ์ จำนวน 25 หลัง สร้างศาลาการเปรียญและหอฉัน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้สร้างทางรถไฟจากกรุงเทพถึงนครปฐม ได้ย้ายกุฏิสงฆ์ทั้งหมดและอาคารเสนาสนะมาตั้งอยู่บริเวณถนนขวาพระ ซึ่งเป็นบริเวณเขตสังฆาวาสในปัจจุบัน องค์พระปฐมเจดีย์นำชื่อเสียงมาสู่วัดพระปฐมเจดีย์เป็นอย่างมาก เป็นที่รู้จักของชาวไทยพุทธศาสนิกชนและชาวต่างประเทศ

ปัจจุบันพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ฝุสุตมฺโม ป.ธ.9 ศศ.บ. พธ.บ. พธ.ด.) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ลักษณะทั่วไปของพระปฐมเจดีย์

มีลักษณะเป็นพระเจดีย์รูปประสังค์คว้ายอดสูง 120 เมตร 45 เซนติเมตร โครงสร้างเป็นไม้ซุงก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยกระเบื้องมีพระวิหารทั้งสี่ทิศเชื่อมต่อกันด้วยคดพระระเบียง เป็นพระสถูปเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย จังหวัดนครปฐมได้ใช้พระปฐมเจดีย์เป็นตราประจำจังหวัด พระปฐมเจดีย์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นองค์ที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ.2396 โดยโปรดเกล้าฯ ให้สร้างครอบพระเจดีย์องค์เดิม ซึ่งเป็นเจดีย์เก่าแก่มีฐานแบบโอคว่ำและมียอดปราสาทอยู่ข้างบน สันนิษฐานว่ามีอายุอยู่ในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 4 เนื่องจากรูปร่างของเจดีย์แบบโอคว่ำมีลักษณะคล้ายกับสาธูจีเจดีย์ในอินเดีย ซึ่งสร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชการก่อสร้างเจดีย์ครอบองค์ใหม่เสร็จเรียบร้อย ในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ.2413 รวมเวลาก่อสร้าง 17 ปี พระเจดีย์องค์ใหม่มีลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมรูปประสังค์คว่ำแบบลังกา มีความสูงจากพื้นดินถึงยอดมงกุฎ 3 เส้น 1 คืบ 10 นิ้ว (หรือประมาณ 120.5 เมตร) ฐานวัดโดยรอบได้ 5 เส้น 17 วา 3 ศอก (หรือประมาณ 233 เมตร) ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ทรงบูรณะวัดพระปฐมเจดีย์ให้สง่างามมากขึ้นและถือว่าวัดพระปฐมเจดีย์เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 6 พระปฐมเจดีย์ เปิดตั้งแต่เวลา 07.00-20.00 น. ค่าเข้าชมชาวต่างประเทศ 40 บาท ประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปี จะมีงานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ สอบถามเพิ่มเติมได้ที่

สำนักงานจัดประโยชน์และรักษาองค์พระปฐมเจดีย์ โทร. 0-3424-2143 นอกจากนี้ภายในวัดพระปฐมเจดีย์ยังมีสิ่งที่น่าสนใจต่าง ๆ ดังนี้

พระร่วงโรจนฤทธิ์เป็นพระพุทธรูปยืนปางประทานอภัยประดิษฐานในซุ้มวิหารทางทิศเหนือ หน้าองค์พระปฐมเจดีย์ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยได้พระเศียร พระหัตถ์ และพระบาทมาจากเมืองศรีสัตนาลัย จังหวัดสุโขทัย แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ช่างทำรูปปั้นขึ้นฝั่งปฏิสังขรณ์ให้บริบูรณ์เต็มองค์ทำพิธีหล่อที่วัดพระเชตุพนฯ เมื่อ พ.ศ.2456 แล้วอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ในซุ้มวิหารด้านทิศเหนือตรงกับบันไดใหญ่ และพระราชทานนามว่า “พระร่วงโรจนฤทธิ์ศรีอินทราทิตย์ ธรรมโมภาส มหาวชิราวุธราชูปถัมภ์” และที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้เป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พิพิธภัณฑ์วัดพระปฐมเจดีย์ตั้งอยู่บริเวณชั้นลดด้านทิศตะวันออกตรงข้ามพระอุโบสถภายในเก็บวัตถุโบราณที่ขุดพบได้จากสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดนครปฐมทั้งสมัยบ้านเชียงสมัยทวารวดี เช่น พระพุทธรูป หินบดยา ลูกประคำดินเผา กำไลข้อมือ เงินโบราณ ฯลฯ และยังเป็นทีเก็บหีบศพของย่าเหลและโต๊ะหมี่บูชาซึ่งใช้ในพิธีศพของย่าเหลซึ่งเป็นสุนัขที่รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดปรานมากและถูกคนลอบยิงตาย พระองค์ทรงเสียพระทัยมากโปรดฯ ให้สร้างอนุสาวรีย์ไว้อาศัยพิพิธภัณฑ์เปิดให้เข้าชมทุกวัน ระหว่างเวลา 08.00-16.30 น. (ปิดช่วงเวลา 12.00-13.00 น.)

ความสัมพันธ์กับชุมชน

1. องค์พระปฐมเจดีย์เป็นพระมหาสถูปเจดีย์ที่สำคัญยิ่งทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงการเผยแผ่ และการตั้งมั่นของพระพุทธศาสนาในดินแดนนี้
2. องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นสถาปัตยกรรมไทยที่วิวัฒนาการรูปแบบมาจากรูปลักษณะเดิม สมัยพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก และเจดีย์ยอดพระปรางค์ในสมัยขอมเรืองอำนาจปัจจุบันเป็นผลงานรวมของศิลปกรรมไทย ที่มีเอกลักษณ์ไทยโดดเด่นทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม และประติมากรรม วิศวกรรม และจิตรกรรม
3. องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นเจดีย์ทางพระพุทธศาสนาที่สูงที่สุดในโลกสูงกว่าพระเจดีย์ชเวดากอง ในประเทศพม่า
4. องค์พระปฐมเจดีย์เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งคณะสมณทูตได้รับพระราชทานมาจากพระเจ้าอโศก ตั้งแต่ครั้งเดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็น ครั้งแรกในดินแดนสุวรรณภูมิ
5. องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นที่รวมของศิลปวัตถุ และหลักฐานสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นอันมากเป็นต้นว่าวิหารทั้งสี่ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ วิหารคตจาริกพระธรรมคำสอนเป็นอักษร

ขอมพระพุทธรูป ศิลปิน จิตรกรรมฝาผนัง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์ เป็นต้นที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งก็คือพระร่วงโรจนฤทธิ์ เป็นพระพุทธรูปยืนปางห้ามญาติที่มีขนาดสูงถึง 12 ศอก 4 นิ้ว นับเป็นพระพุทธรูปที่ สวยงามอย่างยิ่งและได้รับการเคารพนับถือ จากพุทธศาสนิกชนทั่วไป

6. องค์พระปฐมเจดีย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั้งประเทศ โดยเฉพาะชาวจังหวัดนครปฐม องค์พระปฐมเจดีย์นั้นถือเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทุกชนิด ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ศาสนา การศึกษา และพาณิชยกรรมก็ล้วนถือเอาองค์พระปฐมเจดีย์เป็นศูนย์กลางทั้งสิ้น

เส้นทางเข้าสู่พระปฐมเจดีย์

ปัจจุบันการเดินทางไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์เป็นไปโดยสะดวก จากกรุงเทพฯ สามารถไปได้ 2 ทาง คือ ทางรถไฟ และรถยนต์

ทางรถไฟโดยสารรถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ หรือสถานีรถไฟบางกอกน้อย มาลงที่สถานีรถไฟนครปฐมใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมงเศษ

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ มาตามเส้นทางถนนเพชรเกษม หรือถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พัชรา ลาภลือชัย (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกและตลาดน้ำท่าคาแตกต่างกันโดยระดับความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคาสูงกว่า ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก และให้ความสำคัญกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในตลาดน้ำมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ระดับการศึกษา อาชีพ พาหนะ ที่ใช้ในการเดินทางที่แตกต่างกัน ส่วนการรับรู้ข่าวสารจากนิตยสาร วารสาร บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำท่าคา ได้แก่ อายุที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ที่มีอายุน้อยจะมีความพึงพอใจ

มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก การรับรู้ข่าวสารจากเพื่อน เพื่อนบ้าน และความคาดหวังต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความพึงพอใจ

นิกร เกลี้ยงพิบูลย์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า เพศ ระดับการศึกษา ภูมิภาค สถานภาพสมรส อาชีพพรอง รายได้ จำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยว แหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์ในการมาเที่ยว และระยะเวลาในการเดินทาง เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ส่วนอายุ อาชีพหลัก ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รัฐทิติยา นีรัณยหาด (2544) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมศักยภาพ หมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว: กรณีศึกษากำแพงเมืองเก่า อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์และพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง แต่ศักยภาพด้านความพร้อมของบุคลากรต้องมีการปรับปรุงเนื่องจากบุคลากรมีความพร้อมน้อย รวมทั้งเพิ่มเติมในด้านสาธารณูปโภคขั้นสูงในสิ่งต่าง ๆ เช่น ร้านค้าขายอาหารร้านขายของที่ระลึก สุขาสำหรับนักท่องเที่ยว และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

พิชญ วรงค์เกษม (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์ภูพระบาท อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 4 ด้าน ตามลักษณะพื้นฐานบางประการของนักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เสาวนีย์ กันทะแสน (2545) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว หมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว สถานภาพส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ สถานภาพส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นาวิณ วิไลเลิศ (2549 : 99) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมไม่แตกต่างกัน

นรินทิพย์ ศรีชัย (2551) ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการบริการโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจในการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพต่างกันมีความพึงพอใจในการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจในการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

ยัง และ ฟลาวเวอร์ (Young & Flower 1978) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวสวนสาธารณะของป่าในเมืองคุก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 630 คน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อพื้นที่และลักษณะของป่าไม่ตามธรรมชาติเป็นอันดับหนึ่ง สถานภาพโดยทั่วไปตามธรรมชาติเป็นอันดับสอง สำหรับด้านอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก สถานที่พัก และการบริการ อยู่ในระดับปานกลาง

อเดย์ และ แอนเดอร์สัน (Aday & Anderson 1978 : 283-292) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสาธารณะในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,240 คน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสถานที่อำนวยความสะดวก สภาพภูมิอากาศ และการจัดการโดยทั่วไป ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการจัดการทั่วไปและด้านภูมิสถาปัตยกรรม ส่วนด้านอื่น ๆ มีความพึงพอใจรองลงมา สำหรับด้านบริการบางรายการ เช่น การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการประกอบกิจกรรมนั้นหนาการณ์ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ

เอลไลน์ (Ealine 1984 : 30-40) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อนันทนาการ และสวนสาธารณะของเอกชนในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสำรวจประชาชนที่มาท่องเที่ยว จำนวน 980 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบระดับความพึงพอใจในการบริการ การนันทนาการและสภาพสวนสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจใน

การบริการการนันทนาการและสภาพสวนสาธารณะ ประชาชนที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านสภาพพื้นที่และการนันทนาการ รองลงมา ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา ส่วนความคิดเห็นทั่วไปควรปรับปรุงพัฒนาด้านผู้ให้บริการ การรักษาความปลอดภัย และเครื่องอำนวยความสะดวกให้ทันสมัยมากกว่าที่เป็นอยู่

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาและเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในการบริการ ด้านสถานที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาเป็นข้อมูลในการตั้งสมมติฐานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยคาดหวังว่านักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจก็จะทำหน้าที่เป็นผู้กระจายข่าวได้เป็นอย่างดี ซึ่งความพึงพอใจนี้จะส่งผลให้เกิดรายได้สู่ชุมชน และคนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยภูมิปัญญาของตน ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่มีมาสร้างรายได้ให้กับตนเอง ทั้งนี้จะเห็นว่าการประชาสัมพันธ์นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในท้องถิ่นให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย “เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ประจำปี พ.ศ.2552 จำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,092,324 คน (กรมพัฒนาการท่องเที่ยว 2552) เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดจำนวนประชากร

2. การกำหนดขนาดตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ทั้งเพศชายและเพศหญิง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ดังสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ประชากรทั้งสิ้น 2,092,324 คน

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{2,092,324}{1 + 2,092,324(0.05)^2} \\ &= 1 + 2,092,324 (0.05)^2 \\ &= 399.99 \\ n &= 400 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกระบวนการศึกษาหาความรู้จากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วยลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) โดยถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย รูปแบบของการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนผู้ร่วมเดินทาง การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ด้านสถานที่ ด้านระยะทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านร้านอาหาร และด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก

สำหรับลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ แบบของลิเคิร์ต (Likert) (วิเชียรเกตุสิงห์ 2545 : 69) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกคำตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ที่ให้ผู้ตอบได้เสนอแนะตามความคิดเห็นอย่างอิสระลงในช่องว่างที่กำหนดไว้เกี่ยวกับความพึงพอใจทั้ง 8 ด้าน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิด ทฤษฎี และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจากกรอบแนวคิด หลักการ เพื่อนำมากำหนดจุดหมายและวางแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตัวเอง เพื่อใช้สอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยมาสร้างข้อความให้เหมาะสม และครอบคลุมถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อปรับปรุงคำถามให้เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหา หลังปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) และความถูกต้องของภาษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาตรวจแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร แนบกับแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร ไปดำเนินแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามพื้นที่ที่กำหนดไว้ และตรวจสอบความสมบูรณ์ในแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับกลับคืนมา
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปลงรหัสและบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล	2553					2554		
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญ	←		→					
ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←		→					
จัดเก็บและรวบรวมข้อมูล				←	→			
วิเคราะห์ข้อมูล					←	→		
สรุปผลการวิจัย						←	→	
จัดทำรายงานการวิจัย							←	→

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ โดยนำแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมดทำการวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้วิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย แบ่งระดับความพึงพอใจโดยใช้เกณฑ์ตามแนวความคิดของเบสต์ (Best 1981 : 182) ในการแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha : α)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

2. ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (\bar{x} - x)^2}{N}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนระดับการประเมิน

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

$$\hat{y} = \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 + \dots + \beta_n x_n$$

เมื่อ \hat{y} แทน ค่าพยากรณ์

α แทน จุดตัดแกน Y (Y-intercept) หรือค่าคงที่

β_1 แทน ความชันของเส้นถดถอย หรือสัมประสิทธิ์ความถดถอย

5. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

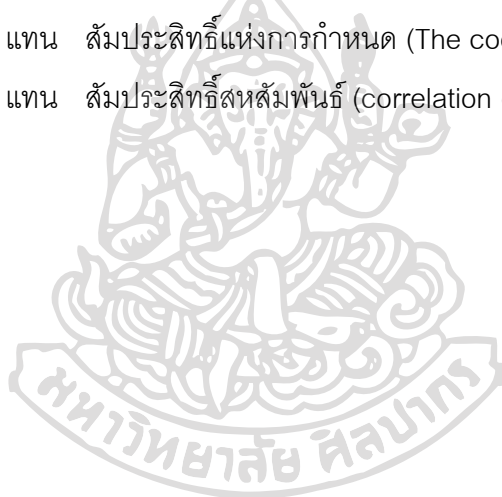
S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

sig. แทน ค่าความน่าจะเป็น (Probability)

y แทน ค่าการพยากรณ์

R^2 แทน สัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด (The coefficient of determination)

r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 4 การพยากรณ์ค่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จากข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวยชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

(n = 400)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	173	43.30
หญิง	227	56.70

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 400)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ</u>		
ต่ำกว่า 20 ปี	130	32.50
21 – 30 ปี	138	34.50
31 – 40 ปี	75	18.80
41 – 50 ปี	35	8.80
51 – 60 ปี	22	5.50
<u>ภูมิลำเนา</u>		
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	160	40.00
ภาคกลาง	96	24.00
ภาคเหนือ	31	7.80
ภาคตะวันตก	4	1.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	77	19.30
ภาคใต้	30	7.50
ภาคตะวันออก	2	0.50
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	49	12.30
มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	149	37.30
อนุปริญญา หรือ ปวส.	19	4.80
ปริญญาตรี	149	37.30
ปริญญาโท	32	8.00
ปริญญาเอก	2	0.50
<u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	280	70.00
สมรส	89	22.30
หย่าร้าง	8	2.00
แยกกันอยู่	23	5.80

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 400)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาชีพ</u>		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	70	17.50
รับจ้างทั่วไป	67	16.80
นักเรียน/นักศึกษา	148	37.00
พนักงานบริษัทเอกชน	58	14.50
เจ้าของกิจการ	57	14.30
<u>รายได้ตนเองต่อเดือน</u>		
น้อยกว่า 10,000 บาท	182	45.50
10,001 – 20,000 บาท	84	21.00
20,001 – 30,000 บาท	37	9.30
30,001 – 40,000 บาท	38	9.50
40,001 – 50,000 บาท	46	11.50
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	13	3.30
<u>วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว</u>		
เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	45	11.30
เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	200	3.00
เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	119	29.80
เพื่อธุรกิจ เช่น เพื่อนำสินค้าไปจำหน่าย	12	3.00
เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	24	6.00
<u>ลักษณะของการท่องเที่ยว</u>		
การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	335	83.80
การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	65	16.20
<u>ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง</u>		
ต่ำกว่า 500 บาท	215	53.80
501 – 1,000 บาท	90	22.50
1,001 – 2,000 บาท	21	5.30
2,001 – 3,000 บาท	38	9.50
3,001 – 4,000 บาท	26	6.50
มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	10	2.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 400)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<u>จำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว</u>		
1 คน	22	5.50
2 คน	124	31.00
3 คน	76	19.00
4 – 6 คน	102	25.50
11 คนขึ้นไป	26	6.50
<u>ท่านทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์มาจากแหล่งใด</u>		
สื่อสิ่งพิมพ์	103	25.80
สื่ออินเทอร์เน็ต	115	28.80
สื่อวิทยุ	22	5.50
สื่อโทรทัศน์	160	40.00
<u>จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์</u>		
เดือนละครั้ง	107	26.80
สามเดือนครั้ง	68	17.00
หกเดือนครั้ง	31	7.80
ปีละครั้ง	194	48.50

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 43.30 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.80

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.50 และกลุ่มตัวอย่างอายุในช่วง 51-60 ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50

ภูมิลำเนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯและปริมณฑลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.00 และภูมิลำเนาภาคตะวันออก มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.50

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. และปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.30 เท่ากัน รองลงมา คือ มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 12.30 และระดับการศึกษาปริญญาเอกมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.50

สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โสด คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 22.30 และกลุ่มตัวอย่างที่หย่าร้างกันมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.00

อาชีพ พบว่า อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมา คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.50 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.30

รายได้ตนเองต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ตนเองต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ มีรายได้ตนเองต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.00 และกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ตนเองต่อเดือน มากกว่า 50,000 บาท มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.30

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 29.80 รองลงมา มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 11.30 และมีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.00

ลักษณะของการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการท่องเที่ยวส่วนบุคคล มากกว่าการท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว โดยเป็นการท่องเที่ยวส่วนบุคคล ร้อยละ 83.8 และการท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว ร้อยละ 16.2

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของค้พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง พบว่า ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของค้พระปฐมเจดีย์ต่อครั้งของกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 500 บาท มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมาคือ 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.50 และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของค้พระปฐมเจดีย์ต่อครั้งมากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.50

จำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวจำนวน 2 คน มากที่สุด ร้อยละ 31.00 รองลงมา คือ ผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวจำนวน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 และจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว 1 คน มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50

แหล่งการทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์จากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์จากสื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 28.80 และกลุ่มตัวอย่างทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์จากสื่อวิทยุวิทยุน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50

จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ปีละครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์เดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.80 และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์หกเดือนครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.80

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

(n=400)

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าระดับ
ด้านการประชาสัมพันธ์			
14. มีการให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี	3.48	1.01	ปานกลาง
15. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำด้านการเดินทางไปยังสถานที่ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน	3.48	0.98	ปานกลาง
16. มีการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ในบริเวณที่นักท่องเที่ยว สามารถมองเห็นได้ง่าย	3.76	1.01	มาก
17. ป้ายประชาสัมพันธ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.82	0.90	มาก
18. ข้อมูลข่าวสารเรื่องการท่องเที่ยวมีความทันสมัย	3.63	0.94	มาก
19. ช่วงเวลาในการเปิด-ปิดบริการขององค์พระปฐมเจดีย์มีความเหมาะสม	3.84	0.98	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าระดับ
ด้านการประชาสัมพันธ์ (ต่อ)			
20. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำข้อมูลพื้นฐานที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี	3.46	0.98	ปานกลาง
21. การให้ความรู้และข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	3.55	1.01	มาก
22. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยที่ลานจอดรถอย่างทั่วถึงและเหมาะสม	3.58	0.98	มาก
23. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดของร้านค้าสวัสดิการเป็นอย่างดี	3.64	0.93	มาก
24. เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างมีอัธยาศัยดี	3.76	0.82	มาก
25. มีบริการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย	3.45	1.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์	3.67	0.75	มาก
ด้านสถานที่			
26. มีการจัดสถานที่ เช่น ร้านอาหาร และร้านค้าอย่างเหมาะสม	3.58	0.90	มาก
27. การเดินทางเข้า-ออก ที่องค์พระปฐมเจดีย์ มีความสะดวกและรวดเร็ว	3.89	0.95	มาก
28. มีป้ายบอกเส้นทางเข้า-ออกขององค์พระปฐมเจดีย์ชัดเจน	3.96	0.93	มาก
29. เส้นทางจราจรภายในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ มีความคล่องตัวและสะดวก	3.95	0.89	มาก
30. การจัดพื้นที่ลานจอดรถเพียงพอกับปริมาณของรถที่เข้ามาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์	4.01	0.83	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าระดับ
ด้านสถานที่ (ต่อ)			
31. ป้ายบอกประวัติและความสำคัญขององค์พระปฐมเจดีย์ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.88	0.91	มาก
32. มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	3.82	0.99	มาก
33. บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ มีความสะอาด และเป็นระเบียบ	3.87	0.95	มาก
34. บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ มีบรรยากาศร่มรื่นปลอดภัย และกว้างขวาง	4.01	0.93	มาก
35. องค์พระปฐมเจดีย์มีความสวยงามและน่าสนใจ	4.11	1.01	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านสถานที่	3.91	0.64	มาก
ด้านระยะทาง			
36. การเดินทางไปยังองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะดวกและปลอดภัย	4.05	0.89	มาก
37. ถนนและทางเดินทำบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะอาดและปลอดภัย	3.96	0.85	มาก
38. สภาพถนนหนทางบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์อยู่ในสภาพดีและใช้ได้สะดวก	3.96	0.83	มาก
39. มีเจ้าหน้าที่และตำรวจจราจรดูแลสถานที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี	3.61	0.88	มาก
40. มีการจัดสถานที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกอย่างเหมาะสม	3.80	0.90	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระยะทาง	3.88	0.72	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าระดับ
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
41. มีโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ	3.47	1.06	ปานกลาง
42. มีบริการจัดจรรยาภายในองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี	3.69	0.91	มาก
43. มีห้องน้ำไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.78	1.02	มาก
44. มีห้องน้ำสะอาด และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว	3.78	1.02	มาก
45. มีถังขยะอย่างเพียงพอ และใช้ได้สะดวก	3.65	1.06	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.68	0.82	มาก
ด้านความปลอดภัย			
46. มีความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	3.64	0.94	มาก
47. มีระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น ตู้ยาม ตู้โทรศัพท์ การแจ้งเหตุฉุกเฉินอย่างเพียงพอ	3.50	0.93	มาก
48. มีไฟฟ้าแสงสว่างเพียงพอภายในองค์พระปฐมเจดีย์	3.77	0.95	มาก
49. มีตู้โทรศัพท์ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม	3.51	0.94	มาก
50. มีตำรวจท่องเที่ยวดูแลความปลอดภัยอย่างเหมาะสม	3.56	0.98	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านความปลอดภัย	3.60	0.78	มาก
ด้านร้านจำหน่ายอาหาร			
51. มีที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ	3.57	0.94	มาก
52. ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหารดี	3.59	0.89	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าระดับ
ด้านร้านอาหาร (ต่อ)			
53. การให้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มในราคาที่เหมาะสม	3.60	0.86	มาก
54. ร้านอาหารและร้านค้ามีปริมาณเพียงพอและถูกอนามัย	3.59	0.91	มาก
55. อาหารมีความสะอาดปลอดภัย และรสชาติดี	3.56	0.92	มาก
56. ที่ตั้งของร้านค้าเหมาะสมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.62	0.85	มาก
57. ความเป็นระเบียบของการจัดโต๊ะที่นั่ง ในบริเวณร้านอาหาร	3.56	0.87	มาก
58. บริเวณสถานที่จำหน่ายอาหารมีความร่มรื่นดี	3.65	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านร้านอาหาร	3.59	0.74	มาก
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก			
59. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีจำนวนเพียงพอ	3.69	0.89	มาก
60. มีสินค้าของที่ระลึกให้เลือกหลากหลาย	3.57	0.92	มาก
61. สินค้าของที่ระลึกมีคุณภาพ และราคาที่เหมาะสม	3.63	0.84	มาก
62. สินค้าของที่ระลึกมีบรรจุหีบห่อ สวยงาม และปลอดภัย	3.62	0.88	มาก
63. มีการจัดระเบียบการจราจรบริเวณสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกเหมาะสม	3.66	0.86	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าระดับ
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก (ต่อ)			
64. มีการจัดระเบียบร้านค้าของที่ระลึกภายในองค์พระปฐมเจดีย์	3.69	0.88	มาก
65. มีบรรยากาศที่ดีในการเดินจับจ่ายซื้อสินค้าและอาหาร	3.74	0.92	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก	3.66	0.73	มาก
คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวม	3.69	0.61	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ช่วงเวลาในการเปิด-ปิดบริการขององค์พระปฐมเจดีย์ มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 มีความพึงพอใจรองลงมา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในป้ายประชาสัมพันธ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจการมีการให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์ และมีการให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำด้านการเดินทางไปยังสถานที่ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจนน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 และ 0.98 ตามลำดับ

ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างมีอัธยาศัยดีมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 รองลงมา คือ มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดของร้านค้าสวัสดิการเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการมีบริการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ น้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00

ด้านสถานที่ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจองค์พระปฐมเจดีย์มีความสวยงามและน่าสนใจ มากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 รองลงมา คือ การจัดพื้นที่ลานจอดรถเพียงพอกับปริมาณของรถที่เข้ามาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์และบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีบรรยากาศร่มรื่น ปลอดภัย และกว้างขวาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.01 เท่ากัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และ 0.93 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการจัดสถานที่ เช่น ร้านอาหาร และร้านค้าอย่างเหมาะสม น้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90

ด้านระยะทาง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านระยะทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการเดินทางไปองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะดวกและปลอดภัยมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 รองลงมา คือ ถนนและทางเดินเท้าบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะอาดและปลอดภัย และสภาพถนนหนทางบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์อยู่ในสภาพดีและใช้ได้สะดวก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.96 เท่ากัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 และ 0.83 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจเจ้าหน้าที่และตำรวจจราจรดูแลสถานที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดีน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมีห้องน้ำให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และมีห้องน้ำสะอาด และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.78 เท่ากัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 เท่ากัน รองลงมา คือ มีบริการจัดจราจรภายในองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 มีโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมีโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ น้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06

ด้านความปลอดภัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนน

เฉลี่ย 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมีไฟฟ้าแสงสว่างเพียงพอภายในองค์พระปฐมเจดีย์มากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 รองลงมา คือ มีความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการมีระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น ตู้ยาม ตู้โทรศัพท์ การแจ้งเหตุฉุกเฉินอย่างเพียงพอ น้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93

ด้านร้านอาหารพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านร้านอาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจบริเวณสถานที่จำหน่ายอาหารมีความร่มรื่นดีมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 รองลงมา คือ ที่ตั้งของร้านค้าเหมาะสมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอาหารมีความสะอาดปลอดภัยและรสชาติดี และความเป็นระเบียบของการจัดโต๊ะที่นั่ง ในบริเวณร้านอาหารน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.56 เท่ากัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 และ 0.87 ตามลำดับ

ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจบรรยากาศที่ดีในการเดินจับจ่ายซื้อสินค้าและอาหารมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 รองลงมา คือ ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีจำนวนเพียงพอ และมีการจัดระเบียบร้านค้าของที่ระลึกภายในองค์พระปฐมเจดีย์ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.69 เท่ากัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 และ 0.88 ตามลำดับ และมีสินค้าของที่ระลึกให้เลือกหลากหลายน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92

พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านสถานที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 รองลงมา คือ ด้านระยะทาง มีค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 และพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 1.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามเพศ

ตารางที่ 4 สมมติฐานที่ 1

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ เพศ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจโดยรวม	ชาย	3.71	0.57	2.753	0.653	0.694	0.481
	หญิง	3.24	0.62				
ด้านประชาสัมพันธ์	ชาย	3.83	0.98	2.033	0.072	0.462	0.213
	หญิง	3.64	0.87				
ด้านการบริการต่างๆ ของ เจ้าหน้าที่	ชาย	3.48	0.93	3.012	0.124	0.473	0.224
	หญิง	3.75	0.91				
ด้านสถานที่	ชาย	3.93	0.79	2.177	0.283	0.663	0.439
	หญิง	4.10	0.84				
ด้านระยะทาง	ชาย	3.56	0.88	3.114	0.113	0.627	0.393
	หญิง	3.67	0.76				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ชาย	3.54	0.65	1.236	0.098	0.448	0.201
	หญิง	3.28	0.74				
ด้านความปลอดภัย	ชาย	3.47	0.59	6.103	0.319	0.601	0.361
	หญิง	3.51	0.66				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ เพศ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	sig.	r	R ²
ด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหาร	ชาย	3.89	0.82	2.488	0.541	0.521	0.271
	หญิง	3.93	0.73				
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก	ชาย	3.78	0.77	2.983	0.324	0.349	0.122
	หญิง	3.62	0.81				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและเพศ พบว่า ค่า sig. = 0.653 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.072 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.124 ความพึงพอใจด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.283 ความพึงพอใจด้านสถานที่ไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะเวลา พบว่า ค่า sig. = 0.113 ความพึงพอใจด้านระยะเวลาไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.098 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.319 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.541 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหารไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.324 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกไม่แตกต่างกันไปตามเพศ

สมมติฐานที่ 2 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามอายุ

ตารางที่ 5 สมมติฐานที่ 2

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ อายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจโดยรวม	ต่ำกว่า 20 ปี	3.48	0.72	2.023	0.011*	0.947	0.896
	21 – 30 ปี	3.79	0.98				
	31 – 40 ปี	3.82	0.65				
	41 – 50 ปี	4.24	0.83				
	51 – 60 ปี	4.03	0.91				
	61 ปีขึ้นไป	3.96	0.77				
ด้านประชาสัมพันธ์	ต่ำกว่า 20 ปี	3.77	0.68	9.114	0.003*	0.963	0.928
	21 – 30 ปี	3.89	0.79				
	31 – 40 ปี	3.78	0.77				
	41 – 50 ปี	3.55	0.84				
	51 – 60 ปี	3.13	0.92				
	61 ปีขึ้นไป	3.24	0.86				

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ อายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่	ต่ำกว่า 20 ปี	3.12	0.71	8.515	0.021*	0.850	0.723
	21 – 30 ปี	3.45	0.76				
	31 – 40 ปี	3.62	0.69				
	41 – 50 ปี	3.51	0.98				
	51 – 60 ปี	3.44	0.92				
	61 ปีขึ้นไป	3.60	0.88				
ด้านสถานที่	ต่ำกว่า 20 ปี	3.56	0.65	4.013	0.000*	0.901	0.812
	21 – 30 ปี	3.88	0.75				
	31 – 40 ปี	3.78	0.73				
	41 – 50 ปี	3.83	0.81				
	51 – 60 ปี	4.10	0.66				
	61 ปีขึ้นไป	4.32	0.62				
ด้านระยะทาง	ต่ำกว่า 20 ปี	3.74	0.84	3.024	0.038*	0.830	0.689
	21 – 30 ปี	4.58	0.79				
	31 – 40 ปี	4.11	0.93				
	41 – 50 ปี	3.95	0.86				
	51 – 60 ปี	4.08	0.91				
	61 ปีขึ้นไป	3.86	0.72				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ต่ำกว่า 20 ปี	3.25	0.78	3.647	0.002*	0.886	0.785
	21 – 30 ปี	3.49	0.75				
	31 – 40 ปี	3.88	0.80				
	41 – 50 ปี	3.79	0.81				
	51 – 60 ปี	3.66	0.73				
	61 ปีขึ้นไป	3.59	0.81				

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ อายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านความปลอดภัย	ต่ำกว่า 20 ปี	3.01	0.90	8.086	0.044*	0.831	0.691
	21 – 30 ปี	3.28	0.87				
	31 – 40 ปี	3.35	0.93				
	41 – 50 ปี	3.41	0.91				
	51 – 60 ปี	3.37	0.84				
	61 ปีขึ้นไป	3.21	0.88				
ด้านร้านอาหาร	ต่ำกว่า 20 ปี	3.88	0.75	4.012	0.018*	0.901	0.811
	21 – 30 ปี	4.68	0.69				
	31 – 40 ปี	4.57	0.79				
	41 – 50 ปี	3.98	0.87				
	51 – 60 ปี	4.34	0.82				
	61 ปีขึ้นไป	4.52	0.79				
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก	ต่ำกว่า 20 ปี	3.39	0.65	1.398	0.006*	0.951	0.904
	21 – 30 ปี	3.45	0.58				
	31 – 40 ปี	3.53	0.69				
	41 – 50 ปี	3.30	0.72				
	51 – 60 ปี	3.61	0.80				
	61 ปีขึ้นไป	3.55	0.71				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและอายุ พบว่า ค่า sig. = 0.011 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามอายุ โดยอายุมากขึ้นมีแนวโน้มว่าจะมีความพึงพอใจโดยรวมมากขึ้นด้วย

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.003 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.021 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.000 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.038 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.002 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.044 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.018 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างไปตามอายุ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.006 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 3 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.7 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างไปตามภูมิฐานะ

สมมติฐานที่ 3.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างไปตามภูมิฐานะ

ตารางที่ 6 สมมติฐานที่ 3

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจ โดยรวม	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	3.78	0.98	5.531	0.047*	0.874	0.764
	ภาคกลาง	3.94	0.77				
	ภาคเหนือ	3.55	0.76				
	ภาคตะวันตก	3.52	0.80				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.44	0.95				
	ภาคใต้	3.37	0.93				
	ภาคตะวันออก	3.63	0.85				
ด้านประชาสัมพันธ์	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	3.41	0.71	9.036	0.001*	0.754	0.568
	ภาคกลาง	3.56	0.65				
	ภาคเหนือ	3.21	0.57				
	ภาคตะวันตก	3.30	0.68				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.11	0.54				
	ภาคใต้	3.45	0.76				
	ภาคตะวันออก	3.67	0.62				
ด้านการบริการ ต่าง ๆ ของ เจ้าหน้าที่	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	3.62	0.91	4.271	0.034*	0.814*	0.663
	ภาคกลาง	3.71	0.88				
	ภาคเหนือ	3.34	0.93				
	ภาคตะวันตก	3.49	0.75				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.53	0.84				
	ภาคใต้	3.55	0.90				
	ภาคตะวันออก	3.64	0.92				
ด้านสถานที่	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	4.23	0.98	2.381	0.011*	0.756	0.572
	ภาคกลาง	4.52	0.82				
	ภาคเหนือ	3.54	0.83				
	ภาคตะวันตก	3.48	0.94				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.51	0.79				
	ภาคใต้	3.37	0.85				
	ภาคตะวันออก	3.50	0.90				

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านระยะทาง	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	4.10	0.57	3.492	0.028*	0.764	0.584
	ภาคกลาง	4.02	0.62				
	ภาคเหนือ	3.57	0.68				
	ภาคตะวันตก	3.48	0.54				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.53	0.56				
	ภาคใต้	3.50	0.69				
	ภาคตะวันออก	3.68	0.63				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	3.25	0.73	4.900	0.020*	0.741	0.861
	ภาคกลาง	3.11	0.76				
	ภาคเหนือ	3.23	0.68				
	ภาคตะวันตก	3.08	0.64				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.19	0.71				
	ภาคใต้	3.16	0.79				
	ภาคตะวันออก	3.36	0.65				
ด้านความปลอดภัย	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	3.88	0.89	5.127	0.005*	0.795	0.632
	ภาคกลาง	3.76	0.71				
	ภาคเหนือ	3.56	0.80				
	ภาคตะวันตก	3.51	0.85				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.60	0.73				
	ภาคใต้	3.53	0.69				
	ภาคตะวันออก	3.62	0.81				
ด้านร้านอาหาร	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	4.26	0.87	4.080	0.010*	0.850	0.722
	ภาคกลาง	4.38	0.77				
	ภาคเหนือ	3.86	0.82				
	ภาคตะวันตก	3.67	0.73				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.61	0.76				
	ภาคใต้	3.66	0.81				
	ภาคตะวันออก	3.72	0.87				

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านสถานที่ จำหน่าย ของที่ระลึก	กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	3.66	0.98	6.509	0.031*	0.830	0.689
	ภาคกลาง	3.62	0.87				
	ภาคเหนือ	3.50	0.95				
	ภาคตะวันตก	3.57	0.93				
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.63	0.86				
	ภาคใต้	3.47	0.93				
	ภาคตะวันออก	3.51	0.84				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและภูมิภาค พบว่า ค่า sig. = 0.047 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.001 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.034 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.011 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะเวลา พบว่า ค่า sig. = 0.028 ความพึงพอใจด้านระยะเวลาแตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.020 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.005 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.010 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามภูมิภาค

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.031 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามภูมิภาค

สมมติฐานที่ 4 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 4.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 7 สมมติฐานที่ 4

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจ โดยรวม	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.28	0.75	6.251	0.000*	0.758	0.575
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.65	0.83				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.58	0.73				
	ปริญญาตรี	3.88	0.76				
	ปริญญาโท	3.23	0.75				
	ปริญญาเอก	3.17	0.79				
ด้านประชาสัมพันธ์	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.63	0.57	3.244	0.003*	0.754	0.568
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.56	0.68				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.66	0.66				
	ปริญญาตรี	3.69	0.75				
	ปริญญาโท	3.70	0.79				
	ปริญญาเอก	3.71	0.70				

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.83	0.96	6.224	0.014*	0.826	0.683
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.54	0.75				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.56	0.80				
	ปริญญาตรี	3.63	0.85				
	ปริญญาโท	3.10	0.73				
	ปริญญาเอก	3.53	0.88				
ด้านสถานที่	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.71	0.68	5.271	0.008*	0.837	0.701
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	4.01	0.70				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.89	0.71				
	ปริญญาตรี	3.56	0.75				
	ปริญญาโท	3.83	0.68				
	ปริญญาเอก	0.75	0.65				
ด้านระยะทาง	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.75	0.64	1.273	0.016*	0.815	0.664
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.64	0.73				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.59	0.76				
	ปริญญาตรี	3.66	0.62				
	ปริญญาโท	3.70	0.66				
	ปริญญาเอก	3.57	0.71				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.28	0.81	1.745	0.023*	0.812	0.659
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.53	0.84				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.72	0.73				
	ปริญญาตรี	3.64	0.79				
	ปริญญาโท	3.38	0.82				
	ปริญญาเอก	3.54	0.78				

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านความปลอดภัย	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.14	0.65	7.556	0.010*	0.736	0.542
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.26	0.81				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.53	0.75				
	ปริญญาตรี	3.48	0.68				
	ปริญญาโท	3.58	0.63				
	ปริญญาเอก	3.10	0.56				
ด้านร้านอาหาร	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.82	0.74	8.365	0.004*	0.752	0.566
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.74	0.97				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	4.23	0.76				
	ปริญญาตรี	4.36	0.84				
	ปริญญาโท	4.27	0.92				
	ปริญญาเอก	3.96	0.94				
ด้านสถานที่จำหน่าย ของที่ระลึก	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.57	0.81	4.030	0.001*	0.797	0.635
	มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.42	0.72				
	อนุปริญญา หรือ ปวส.	3.73	0.76				
	ปริญญาตรี	3.68	0.71				
	ปริญญาโท	3.66	0.83				
	ปริญญาเอก	3.70	0.80				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและระดับการศึกษา พบว่า ค่า sig. = 0.000 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.003 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.014 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.008 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.016 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.023 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.010 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.004 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.001 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 5 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างไปตามระดับสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.7 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 5.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างไปตามสถานภาพ

ตารางที่ 8 สมมติฐานที่ 5

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ สถานภาพ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจโดยรวม	โสด	3.61	0.51	5.325	0.007*	0.749	0.561
	สมรส	3.82	0.54				
	หย่าร้าง	3.67	0.61				
	แยกกัน	3.71	0.56				
ด้านประชาสัมพันธ์	โสด	3.28	0.62	6.203	0.000*	0.789	0.623
	สมรส	3.46	0.73				
	หย่าร้าง	3.30	0.78				
	แยกกัน	3.14	0.67				
ด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่	โสด	3.61	0.75	7.092	0.018*	0.763	0.582
	สมรส	3.89	0.87				
	หย่าร้าง	3.65	0.71				
	แยกกัน	4.01	0.73				
ด้านสถานที่	โสด	3.88	0.83	2.601	0.025*	0.738	0.544
	สมรส	3.84	0.75				
	หย่าร้าง	3.72	0.62				
	แยกกัน	3.69	0.71				
ด้านระยะทาง	โสด	3.75	0.86	9.080	0.016*	0.784	0.614
	สมรส	3.62	0.78				
	หย่าร้าง	3.78	0.73				
	แยกกัน	3.76	0.89				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	โสด	3.44	0.70	5.426	0.001*	0.787	0.620
	สมรส	3.26	0.74				
	หย่าร้าง	3.37	0.68				
	แยกกัน	3.28	0.72				
ด้านความปลอดภัย	โสด	3.41	0.62	1.331	0.006*	0.823	0.678
	สมรส	3.26	0.71				
	หย่าร้าง	3.38	0.53				
	แยกกัน	3.30	0.74				

ตารางที่ 8 สมมติฐานที่ 5

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ สถานภาพ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านร้านจำหน่ายอาหาร	โสด	4.08	0.65	1.125	0.011*	0.843	0.710
	สมรส	4.17	0.78				
	หย่าร้าง	3.89	0.61				
	แยกกัน	3.91	0.67				
ด้านสถานที่จำหน่าย ของที่ระลึก	โสด	3.37	0.53	3.662	0.002*	0.716	0.513
	สมรส	3.61	0.61				
	หย่าร้าง	3.54	0.58				
	แยกกัน	3.51	0.51				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและสถานภาพ พบว่า ค่า sig. = 0.007 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.000 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.018 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.025 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.016 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.001 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.006 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.011 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามสถานภาพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.002 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามสถานภาพ

สมมติฐานที่ 6 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 6.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามอาชีพ

ตารางที่ 9 สมมติฐานที่ 6

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระอาชีพ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจโดยรวม	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.43	0.56	2.110	0.001*	0.802	0.643
	รับจ้างทั่วไป	3.63	0.53				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.64	0.51				
	พณ.บริษัทเอกชน	3.44	0.56				
	เจ้าของกิจการ	3.57	0.50				

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระอาชีพ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านประชาสัมพันธ์	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.94	0.64	1.510	0.021*	0.843	0.711
	รับจ้างทั่วไป	3.82	0.68				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.71	0.66				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.88	0.64				
	เจ้าของกิจการ	3.69	0.71				
ด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.54	0.75	2.124	0.019*	0.750	0.562
	รับจ้างทั่วไป	3.72	0.76				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.49	0.72				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.51	0.65				
	เจ้าของกิจการ	3.67	0.69				
ด้านสถานที่	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.84	0.52	1.151	0.002*	0.714	0.511
	รับจ้างทั่วไป	3.80	0.85				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.51	0.65				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.48	0.80				
	เจ้าของกิจการ	3.71	0.66				
ด้านระยะทาง	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.61	0.82	3.128	0.006*	0.851	0.724
	รับจ้างทั่วไป	3.67	0.93				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.75	0.86				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.82	0.97				
	เจ้าของกิจการ	3.77	0.92				

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระอาชีพ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.64	0.67	1.157	0.000*	0.828	0.685
	รับจ้างทั่วไป	3.56	0.84				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.71	0.80				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.52	0.82				
	เจ้าของกิจการ	3.68	0.69				
ด้านความปลอดภัย	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.79	0.92	6.741	0.011*	0.802	0.644
	รับจ้างทั่วไป	3.48	0.90				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.85	0.85				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.57	0.87				
	เจ้าของกิจการ	3.49	0.85				
ด้านร้านอาหาร	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.88	0.96	3.065	0.004*	0.750	0.563
	รับจ้างทั่วไป	3.96	0.94				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.80	0.97				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.97	0.90				
	เจ้าของกิจการ	3.76	0.92				
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.71	0.53	1.083	0.000*	0.761	0.579
	รับจ้างทั่วไป	3.88	0.67				
	นักเรียน/นักศึกษา	3.75	0.68				
	พนง.บริษัทเอกชน	3.52	0.71				
	เจ้าของกิจการ	3.64	0.74				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและอาชีพ พบว่า ค่า sig. = 0.001 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.021 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.019 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.002 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.006 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.000 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.011 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.004 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามอาชีพ

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.000 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามอาชีพ

สมมติฐานที่ 7 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเอง ต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 7.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ตารางที่ 10 สมมติฐานที่ 7

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ รายได้ตนเองต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจโดยรวม	น้อยกว่า 10,000บาท	3.73	0.77	1.001	0.001*	0.723	0.521
	10,001 – 20,000บาท	3.25	0.79				
	20,001 – 30,000บาท	3.64	0.81				
	30,001 – 40,000บาท	3.55	0.87				
	40,001 – 50,000บาท	3.23	0.81				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.60	0.85				
ด้านประชา สัมพันธ์	น้อยกว่า 10,000บาท	3.79	0.52	5.201	0.025*	0.767	0.588
	10,001 – 20,000บาท	3.58	0.61				
	20,001 – 30,000บาท	3.84	0.58				
	30,001 – 40,000บาท	3.81	0.67				
	40,001 – 50,000บาท	3.76	0.53				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.65	0.73				
ด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่	น้อยกว่า 10,000บาท	3.61	0.71	5.312	0.036*	0.783	0.613
	10,001 – 20,000บาท	3.34	0.63				
	20,001 – 30,000บาท	3.56	0.85				
	30,001 – 40,000บาท	3.58	0.84				
	40,001 – 50,000บาท	3.61	0.91				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.75	0.94				

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ รายได้ตนเองต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านสถานที่	น้อยกว่า 10,000บาท	3.80	0.61	4.313	0.010*	0.808	0.653
	10,001 – 20,000บาท	4.19	0.64				
	20,001 – 30,000บาท	3.89	0.76				
	30,001 – 40,000บาท	3.94	0.73				
	40,001 – 50,000บาท	3.91	0.67				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.82	0.77				
ด้านระยะทาง	น้อยกว่า 10,000บาท	3.75	0.80	9.052	0.021*	0.753	0.567
	10,001 – 20,000บาท	3.72	0.81				
	20,001 – 30,000บาท	3.82	0.87				
	30,001 – 40,000บาท	3.81	0.91				
	40,001 – 50,000บาท	3.69	0.87				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.73	0.92				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	น้อยกว่า 10,000บาท	3.53	0.82	6.458	0.002*	0.824	0.679
	10,001 – 20,000บาท	3.61	0.87				
	20,001 – 30,000บาท	3.49	0.80				
	30,001 – 40,000บาท	3.56	0.77				
	40,001 – 50,000บาท	3.72	0.72				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.71	0.76				
ด้านความปลอดภัย	น้อยกว่า 10,000บาท	3.56	0.65	1.891	0.008*	0.873	0.763
	10,001 – 20,000บาท	3.61	0.61				
	20,001 – 30,00บาท	3.53	0.72				
	30,001 – 40,000บาท	3.59	0.55				
	40,001 – 50,000บาท	3.64	0.82				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.62	0.86				

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ รายได้ตนเองต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านร้านอาหาร อาหาร	น้อยกว่า 10,000บาท	3.84	0.75	2.134	0.003*	0.819	0.671
	10,001 – 20,000บาท	3.99	0.63				
	20,001 – 30,000บาท	4.30	0.65				
	30,001 – 40,000บาท	4.21	0.52				
	40,001 – 50,000บาท	3.98	0.60				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.97	0.72				
ด้านสถานที่จำหน่าย ของที่ระลึก	น้อยกว่า 10,000บาท	3.88	0.94	6.462	0.042*	0.879	0.772
	10,001 – 20,000บาท	3.61	0.86				
	20,001 – 30,000บาท	3.75	0.75				
	30,001 – 40,000บาท	3.72	0.81				
	40,001 – 50,000บาท	3.65	0.80				
	มากกว่า 50,000 บาท	3.51	0.91				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและรายได้ตนเองต่อเดือน พบว่า ค่า sig. = 0.001 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.025 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.036 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.010 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะเวลา พบว่า ค่า sig. = 0.021 ความพึงพอใจด้านระยะเวลาแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.002 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.008 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.003 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.042 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามรายได้ตนเองต่อเดือน

สมมติฐานที่ 8 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 8.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ตารางที่ 11 สมมติฐานที่ 8

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจ โดยรวม	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.76	0.87	8.142	0.045*	0.872	0.761
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.91	0.76				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.73	0.81				
	เพื่อธุรกิจ	3.59	0.75				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.37	0.74				
ด้านประชา- สัมพันธ์	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.28	0.87	2.456	0.022*	0.923	0.855
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.93	0.86				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.57	0.82				
	เพื่อธุรกิจ	3.81	0.73				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.74	0.81				
ด้านการบริการ ต่าง ๆ ของ เจ้าหน้าที่	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.57	0.74	5.480	0.009*	0.943	0.873
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.54	0.79				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.61	0.71				
	เพื่อธุรกิจ	3.66	0.81				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.78	0.85				
ด้านสถานที่	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.87	0.92	2.310	0.003*	0.889	0.791
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.93	0.93				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.90	0.92				
	เพื่อธุรกิจ	3.75	0.85				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.62	0.90				
ด้านระยะทาง	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.76	0.87	7.283	0.019*	0.858	0.736
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.57	0.76				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.64	0.81				
	เพื่อธุรกิจ	3.36	0.75				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.44	0.92				

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.43	0.90	8.120	0.031*	0.901	0.812
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.45	0.82				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.53	0.87				
	เพื่อธุรกิจ	3.62	0.91				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.59	0.88				
ด้านความปลอดภัย	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.42	0.54	8.266	0.001*	0.901	0.811
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.75	0.75				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.45	0.71				
	เพื่อธุรกิจ	3.66	0.63				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.79	0.67				
ด้านร้านอาหาร	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.91	0.63	3.134	0.026*	0.863	0.745
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.94	0.55				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.98	0.58				
	เพื่อธุรกิจ	3.85	0.69				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.63	0.64				
ด้านสถานที่ จำหน่าย ของที่ระลึก	เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	3.77	0.76	5.079	0.023*	0.759	0.871
	เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	3.69	0.73				
	เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.54	0.79				
	เพื่อธุรกิจ	3.68	0.85				
	เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย	3.59	0.81				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว พบว่า ค่า sig. = 0.045 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.022 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.009 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.003 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.019 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.031 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.001 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.026 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.023 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 9.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ตารางที่ 12 สมมติฐานที่ 9

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ลักษณะของการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจโดยรวม	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.99	0.97	1.024	0.067	0.888	0.789
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.93	0.95				
ด้านประชาสัมพันธ์	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.45	0.86	1.449	0.056	0.789	0.623
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.51	0.78				
ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.36	0.81	1.168	0.128	0.740	0.548
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.41	0.76				
ด้านสถานที่	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	4.11	0.91	6.102	0.072	0.722	0.521
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	4.26	0.94				
ด้านระยะทาง	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.65	0.59	6.734	0.061	0.804	0.647
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.71	0.61				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.75	0.74	1.328	0.104	0.725	0.525
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.89	0.82				
ด้านความปลอดภัย	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.58	0.56	2.679	0.082	0.787	0.619
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.64	0.60				
ด้านร้านอาหารจำหน่ายอาหาร	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.99	0.66	6.098	0.084	0.719	0.517
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.87	0.62				
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก	การท่องเที่ยวส่วนบุคคล	3.67	0.69	8.109	0.112	0.716	0.512
	การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว	3.93	0.72				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและลักษณะของการท่องเที่ยว พบว่า ค่า sig. = 0.067 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.056 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.128 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.072 ความพึงพอใจด้านสถานที่ไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะเวลา พบว่า ค่า sig. = 0.061 ความพึงพอใจด้านระยะเวลาไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.104 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.082 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.084 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.112 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกไม่แตกต่างกันไปตามลักษณะของการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10 ความพึงพอใจโดยแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่ที่แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.4 ความพึงพอใจด้านระยะเวลาแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตาม
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการ
ท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่าย
ในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 10.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตาม
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ตารางที่ 13 สมมติฐานที่ 10

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจ โดยรวม	ต่ำกว่า 500 บาท	3.59	0.78	2.067	0.003*	0.823	0.678
	501 – 1,000 บาท	3.67	0.72				
	1,001 – 2,000 บาท	3.90	0.86				
	2,001 – 3,000 บาท	3.66	0.79				
	3,001 – 4,000 บาท	4.02	0.88				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.98	0.84				
ด้านประชา- สัมพันธ์	ต่ำกว่า 500 บาท	3.46	0.68	2.112	0.007*	0.747	0.558
	501 – 1,000 บาท	3.69	0.83				
	1,001 – 2,000 บาท	3.55	0.76				
	2,001 – 3,000 บาท	3.61	0.69				
	3,001 – 4,000 บาท	3.70	0.61				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.59	0.70				
ด้านการ บริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่	ต่ำกว่า 500 บาท	3.61	0.84	9.088	0.001*	0.807	0.651
	501 – 1,000 บาท	3.49	0.79				
	1,001 – 2,000 บาท	3.45	0.85				
	2,001 – 3,000 บาท	3.53	0.82				
	3,001 – 4,000 บาท	3.64	0.77				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.57	0.73				

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านสถานที่	ต่ำกว่า 500 บาท	3.78	0.74	7.110	0.000*	0.806	0.649
	501 – 1,000 บาท	3.93	0.78				
	1,001 – 2,000 บาท	3.86	0.69				
	2,001 – 3,000 บาท	4.10	0.70				
	3,001 – 4,000 บาท	4.26	0.81				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	4.03	0.80				
ด้านระยะเวลา	ต่ำกว่า 500 บาท	3.42	0.89	1.065	0.024*	0.853	0.728
	501 – 1,000 บาท	3.51	0.85				
	1,001 – 2,000 บาท	3.66	0.76				
	2,001 – 3,000 บาท	3.61	0.74				
	3,001 – 4,000 บาท	3.74	0.87				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.68	0.71				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ต่ำกว่า 500 บาท	3.65	0.77	9.785	0.032*	0.891	0.793
	501 – 1,000 บาท	3.54	0.65				
	1,001 – 2,000 บาท	3.43	0.73				
	2,001 – 3,000 บาท	3.69	0.61				
	3,001 – 4,000 บาท	3.32	0.66				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.12	0.70				
ด้านความปลอดภัย	ต่ำกว่า 500 บาท	3.45	0.94	6.443	0.015*	0.875	0.765
	501 – 1,000 บาท	3.31	0.91				
	1,001 – 2,000 บาท	3.56	0.85				
	2,001 – 3,000 บาท	3.63	0.76				
	3,001 – 4,000 บาท	3.69	0.72				
	มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.77	0.79				

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านร้านอาหาร	ต่ำกว่า 500 บาท	3.90	0.84	7.032	0.041*	0.766	0.586
	501 – 1,000 บาท	3.95	0.88				
	1,001 – 2,000 บาท	4.27	0.73				
	2,001 – 3,000 บาท	4.01	0.76				
	3,001 – 4,000 บาท	3.87	0.80				
มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.79	0.81					
ด้านสถานที่ จำหน่ายของที่ระลึก	ต่ำกว่า 500 บาท	3.68	0.88	1.106	0.026*	0.750	0.563
	501 – 1,000 บาท	3.54	0.92				
	1,001 – 2,000 บาท	3.76	0.78				
	2,001 – 3,000 บาท	3.59	0.85				
	3,001 – 4,000 บาท	3.60	0.91				
มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป	3.81	0.90					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า ค่า sig. = 0.003 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.007 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.001 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.000 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.024 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.032 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.015 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.041 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.026 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.7 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 11.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ตารางที่ 14 สมมติฐานที่ 11

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ในการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจ โดยรวม	1 คน	3.67	0.62	5.673	0.000*	0.935	0.875
	2 คน	3.91	0.71				
	3 คน	3.55	0.72				
	4 – 6 คน	3.87	0.63				
	7 – 10 คน	3.63	0.65				
	11 คนขึ้นไป	3.83	0.75				
ด้านประชาสัมพันธ์	1 คน	3.62	0.89	6.231	0.009*	0.788	0.621
	2 คน	3.78	0.87				
	3 คน	3.84	0.76				
	4 – 6 คน	3.76	0.84				
	7 – 10 คน	3.68	0.64				
	11 คนขึ้นไป	3.67	0.53				
ด้านการบริการ ต่าง ๆ ของ เจ้าหน้าที่	1 คน	3.56	0.76	4.033	0.026*	0.849	0.720
	2 คน	3.66	0.78				
	3 คน	3.64	0.73				
	4 – 6 คน	3.70	0.68				
	7 – 10 คน	3.71	0.64				
	11 คนขึ้นไป	3.75	0.63				
ด้านสถานที่	1 คน	3.64	0.87	3.541	0.011*	0.814	0.663
	2 คน	3.51	0.64				
	3 คน	3.79	0.68				
	4 – 6 คน	3.82	0.84				
	7 – 10 คน	3.84	0.73				
	11 คนขึ้นไป	3.66	0.72				

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ในการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านระยะเวลาทาง	1 คน	3.80	0.65	2.901	0.043*	0.844	0.713
	2 คน	3.63	0.59				
	3 คน	3.56	0.63				
	4-6 คน	3.60	0.62				
	7-10 คน	3.75	0.68				
	11 คนขึ้นไป	3.72	0.76				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1 คน	3.74	0.65	4.807	0.021*	0.919	0.845
	2 คน	3.45	0.69				
	3 คน	3.57	0.73				
	4-6 คน	3.63	0.71				
	7-10 คน	3.71	0.62				
	11 คนขึ้นไป	3.56	0.69				
ด้านความปลอดภัย	1 คน	3.87	0.65	3.982	0.018*	0.912	0.832
	2 คน	3.81	0.70				
	3 คน	3.64	0.73				
	4-6 คน	3.56	0.68				
	7-10 คน	3.74	0.57				
	11 คนขึ้นไป	3.68	0.86				
ด้านร้านอาหาร	1 คน	3.87	0.56	3.764	0.022*	0.827	0.684
	2 คน	3.76	0.64				
	3 คน	3.89	0.63				
	4-6 คน	3.97	0.72				
	7-10 คน	3.91	0.78				
	11 คนขึ้นไป	3.87	0.70				

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ในการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านสถานที่ จำหน่ายของ ที่ระลึก	1 คน	3.67	0.76	3.875	0.018*	0.876	0.768
	2 คน	3.85	0.84				
	3 คน	3.76	0.81				
	4 – 6 คน	3.85	0.72				
	7 – 10 คน	3.69	0.74				
	11 คนขึ้นไป	3.75	0.75				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว พบว่า ค่า sig. = 0.000 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.009 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.026 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.011 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะเวลา พบว่า ค่า sig. = 0.043 ความพึงพอใจด้านระยะเวลาแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.021 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.018 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.022 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.018 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 12 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.7 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 12.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ตารางที่ 15 สมมติฐานที่ 12

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ แหล่งทราบข้อมูลข่าวสาร องค์พระปฐมเจดีย์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ความพึงพอใจ โดยรวม	สื่อสิ่งพิมพ์	3.67	0.98	2.485	0.008*	0.892	0.796
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.98	0.76				
	สื่อวิทยุ	3.79	0.67				
	สื่อโทรทัศน์	3.85	0.90				
ด้านประชาสัมพันธ์	สื่อสิ่งพิมพ์	3.54	0.77	1.097	0.017*	0.830	0.689
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.32	0.69				
	สื่อวิทยุ	3.50	0.66				
	สื่อโทรทัศน์	3.49	0.74				
ด้านการ บริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่	สื่อสิ่งพิมพ์	3.43	0.74	2.768	0.023*	0.822	0.675
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.57	0.86				
	สื่อวิทยุ	3.56	0.83				
	สื่อโทรทัศน์	3.60	0.76				
ด้านสถานที่	สื่อสิ่งพิมพ์	3.74	0.85	1.110	0.036*	0.760	0.578
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.89	0.77				
	สื่อวิทยุ	3.97	0.74				
	สื่อโทรทัศน์	3.78	0.80				
ด้านระยะทาง	สื่อสิ่งพิมพ์	3.85	0.79	1.567	0.030*	0.769	0.591
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.76	0.75				
	สื่อวิทยุ	3.89	0.79				
	สื่อโทรทัศน์	3.64	0.71				
ด้านสิ่ง อำนวยความสะดวก	สื่อสิ่งพิมพ์	3.66	0.59	4.865	0.024*	0.762	0.581
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.79	0.60				
	สื่อวิทยุ	3.84	0.69				
	สื่อโทรทัศน์	3.87	0.78				

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ แหล่งทราบข้อมูลข่าวสาร องค์พระปฐมเจดีย์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
ด้านความปลอดภัย	สื่อสิ่งพิมพ์	3.58	0.65	3.167	0.010*	0.826	0.683
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.69	0.87				
	สื่อวิทยุ	3.71	0.73				
	สื่อโทรทัศน์	3.88	0.65				
ด้านร้านอาหาร	สื่อสิ่งพิมพ์	3.89	0.76	2.117	0.003*	0.821	0.674
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.90	0.87				
	สื่อวิทยุ	4.08	0.68				
	สื่อโทรทัศน์	3.99	0.69				
ด้านสถานที่ จำหน่ายของที่ระลึก	สื่อสิ่งพิมพ์	3.78	0.77	1.405	0.006*	0.885	0.784
	สื่ออินเทอร์เน็ต	3.56	0.69				
	สื่อวิทยุ	3.67	0.74				
	สื่อโทรทัศน์	3.64	0.71				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์ พบว่า ค่า sig. = 0.008 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.017 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.023 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.036 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.030 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าค่า sig. = 0.024 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.010 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหาร พบว่า ค่า sig. = 0.003 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า ค่า sig. = 0.006 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามแหล่งทราบข้อมูลข่าวสารองค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13 ความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.1 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.2 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.3 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.4 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.6 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.7 ความพึงพอใจด้านร้านจำหน่ายอาหารแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

สมมติฐานที่ 13.8 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

ตารางที่ 16 สมมติฐานที่ 13

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ		ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
	จำนวนครั้งในการเดินทาง	ท่องเที่ยววงศ์พระปฐมเจดีย์						
ความพึงพอใจโดยรวม	เดือนละครั้ง		4.04	0.67	1.024	0.003*	0.756	0.572
	สามเดือนครั้ง		3.97	0.89				
	หกเดือนครั้ง		3.94	0.80				
	ปีละครั้ง		3.87	0.76				
ด้านประชาสัมพันธ์	เดือนละครั้ง		3.67	0.78	1.765	0.004*	0.720	0.519
	สามเดือนครั้ง		3.79	0.74				
	หกเดือนครั้ง		3.77	0.81				
	ปีละครั้ง		3.84	0.65				
ด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่	เดือนละครั้ง		3.65	0.59	3.490	0.016*	0.799	0.639
	สามเดือนครั้ง		3.71	0.68				
	หกเดือนครั้ง		3.79	0.71				
	ปีละครั้ง		3.57	0.58				
ด้านสถานที่	เดือนละครั้ง		3.66	0.70	4.465	0.002*	0.836	0.699
	สามเดือนครั้ง		3.85	0.63				
	หกเดือนครั้ง		3.89	0.75				
	ปีละครั้ง		3.91	0.79				
ด้านระยะทาง	เดือนละครั้ง		3.66	0.66	2.326	0.026*	0.837	0.701
	สามเดือนครั้ง		3.74	0.74				
	หกเดือนครั้ง		3.63	0.69				
	ปีละครั้ง		3.81	0.84				
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	เดือนละครั้ง		3.36	0.81	1.802	0.006*	0.790	0.624
	สามเดือนครั้ง		3.50	0.93				
	หกเดือนครั้ง		3.46	0.84				
	ปีละครั้ง		3.54	0.91				
ด้านความปลอดภัย	เดือนละครั้ง		3.58	0.73	1.026	0.030*	0.871	0.758
	สามเดือนครั้ง		3.60	0.78				
	หกเดือนครั้ง		3.59	0.73				
	ปีละครั้ง		3.65	0.69				

ตารางที่ 16 (ต่อ)

(n=400)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ		ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	sig.	r	R ²
	จำนวนครั้งในการเดินทาง	ท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์						
ด้านร้านอาหาร	เดือนละครั้ง		3.88	0.83	2.301	0.007*	0.865	0.749
จำนวน	สามเดือนครั้ง		3.87	0.81				
อาหาร	หกเดือนครั้ง		3.73	0.79				
	ปีละครั้ง		3.81	0.81				
ด้านสถานที่	เดือนละครั้ง		3.62	0.74	1.052	0.001*	0.815	0.664
จำนวนของ	สามเดือนครั้ง		3.71	0.70				
ที่ระลึก	หกเดือนครั้ง		3.73	0.68				
	ปีละครั้ง		3.68	0.77				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมและจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ พบว่า ค่า sig. = 0.003 แสดงว่าความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า ค่า sig. = 0.004 ความพึงพอใจด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ค่า sig. = 0.016 ความพึงพอใจด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่ พบว่า ค่า sig. = 0.002 ความพึงพอใจด้านสถานที่แตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านระยะทาง พบว่า ค่า sig. = 0.026 ความพึงพอใจด้านระยะทางแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ค่า sig. = 0.006 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านความปลอดภัย พบว่า ค่า sig. = 0.030 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านร้านอาหารพบว่า ค่า sig. = 0.007 ความพึงพอใจด้านร้านอาหารแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของค้พระปฐมเจดีย์

ระหว่างความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกพบว่า ค่า sig. = 0.001 ความพึงพอใจด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกแตกต่างกันไปตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของค้พระปฐมเจดีย์

ตอนที่ 4 การพยากรณ์ค่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จากข้อมูลส่วนบุคคล

การสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยนำตัวแปรอิสระที่ทดสอบสมมติฐานยอมรับว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของค้พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยรวมแตกต่างกันไปตามตัวแปรอิสระมาสร้างเป็นตัวแบบของความสัมพันธ์

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยรวม

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	3.621	0.220		16.43	0.000
ด้านประชาสัมพันธ์	0.109	0.066	0.085	1.665	0.097
ด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่	0.03	0.026	0.069	1.143	0.254
ด้านสถานที่	0.037	0.024	0.079	1.545	0.123
ด้านระยะทาง	0.014	0.014	0.052	0.996	0.320
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.045	0.038	0.068	1.184	0.237
ด้านความปลอดภัย	0.051	0.025	0.122	2.08	0.038*
ด้านร้านอาหาร	0.062	0.026	0.149	2.391	0.017*
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก	0.041	0.026	0.08	1.571	0.117

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 พบว่า ตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ ความปลอดภัย (Sig = 0.038) และร้านจำหน่ายอาหาร (Sig = 0.017) เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสามารถสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

จากสมการถดถอยเชิงเส้นตรงพหุคูณ

$$\hat{Y} = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$$

$$\hat{Y} = 3.621 + 0.051X_1 + 0.062X_2$$

เมื่อ \hat{Y} = ค่าทำนายความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย

X_1 = ความปลอดภัย

X_2 = ร้านจำหน่ายอาหาร

ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะโดยรวม

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรมีป้ายแนะนำเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ	2	4.76
2	จำนวนคำถามแบบสอบถามควรมีน้อยกว่านี้	1	2.38
3	ควรรักษาความสะอาดบริเวณโดยรอบ	15	35.71
4	ควรมีการจัดการจราจรรถมอเตอร์ไซค์ให้ดีกว่านี้	1	2.38
5	อยากให้สร้างเสร็จเร็วเพื่อจะได้ชมเต็มแบบ	23	54.76

จากตารางที่ 18 พบว่า ข้อเสนอแนะความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม มีมากที่สุด คืออยากให้สร้างเสร็จเร็วเพื่อจะได้ชมเต็มแบบ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 54.76 รองลงมา คือ ควรรักษาความสะอาดบริเวณโดยรอบ คิดเป็นร้อยละ 35.71 และมีข้อเสนอแนะในเรื่องจำนวนคำถามแบบสอบถามควรมีน้อยกว่านี้ และควรมีการจัดการจราจรรถมอเตอร์ไซค์ให้ดีกว่านี้ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.38 เท่ากัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวยชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) ในการประมวลผล คือ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) การทดสอบ t (t-Test) การทดสอบ F (F-Test) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.70 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 43.30 มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คือ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.50 อายุในช่วง 51-60 ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50 มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.00 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5 กลุ่มตัวอย่าง มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. และปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.30 เท่ากัน รองลงมา คือ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 12.30 และระดับการศึกษาปริญญาเอกมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5 มีสถานภาพส่วนใหญ่เป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 22.30 และหย่าร้างมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.00 อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมา คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.50 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.30 รายได้ตนเองต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ตนเองต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ มีรายได้ตนเองต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.00 และกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ตนเองต่อเดือน มากกว่า 50,000 บาท มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.30 กลุ่มตัวอย่างส่วนมีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.80 รองลงมา มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 11.30 และมีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.00 ลักษณะของการท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวส่วนบุคคลมากกว่าการท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว โดยเป็นการท่องเที่ยวส่วนบุคคล ร้อยละ 83.8 และการท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว ร้อยละ 16.2 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้งของกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 500 บาท มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมา คือ 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.50 และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้งมากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.50 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวจำนวน 2 คน มากที่สุด ร้อยละ 31.00 รองลงมา คือ ผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวจำนวน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 และจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว 1 คน มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50 การทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์จากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ทราบข้อมูลข่าวสารขององค์

พระปฐมเจดีย์จากสี่อินเตอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 28.80 และกลุ่มตัวอย่างทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์จากสื่อวิทยุน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ปีละครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์เดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.80 และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์หกเดือนครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.80

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ ด้านสถานที่ ด้านระยะทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านร้านอาหาร และด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า

ด้านประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจช่วงเวลาในการเปิด-ปิดบริการขององค์พระปฐมเจดีย์มีความเหมาะสม มากที่สุด ป้ายประชาสัมพันธ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจการมีกรให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำด้านการเดินทางไปยังสถานที่ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน น้อยที่สุด

ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างมีอัธยาศัยที่ดี มากที่สุด รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำข้อมูลพื้นฐานที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในการมีบริการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย น้อยที่สุด

ด้านสถานที่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจองค์พระปฐมเจดีย์มีความสวยงาม และน่าสนใจมากที่สุด รองลงมา คือ มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในการจัดสถานที่ เช่นร้านอาหาร และร้านค้าอย่างเหมาะสม น้อยที่สุด

ด้านระยะทาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านระยะทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการเดินทางไปองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะดวกและปลอดภัยมากที่สุด รองลงมา คือ มีการจัดสถานที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกอย่างเหมาะสม และมีเจ้าหน้าที่และตำรวจจราจรดูแลสถานที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี น้อยที่สุด

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมีห้องน้ำไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีห้องน้ำสะอาด และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ มีถึงขยะอย่างเพียงพอ และใช้ได้สะดวก และมีโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ น้อยที่สุด

ด้านความปลอดภัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมีไฟฟ้าแสงสว่างเพียงพอภายในองค์พระปฐมเจดีย์มากที่สุด รองลงมา คือ มีตู้โทรศัพท์ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น ตู้ยาม ตู้โทรศัพท์ การแจ้งเหตุฉุกเฉินอย่างเพียงพอ น้อยที่สุด

ด้านร้านอาหาร พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านร้านอาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจบริเวณสถานที่จำหน่ายอาหารมีความร่มรื่นดีมากที่สุด รองลงมา คือ มีที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ และความเป็นระเบียบของการจัดโต๊ะ ที่นั่ง ในบริเวณร้านอาหารมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมในด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจบรรยากาศที่ดีในการเดินจับจ่ายซื้อสินค้าและอาหารมากที่สุด รองลงมา คือ สินค้าของที่ระลึกมีบรรจุหีบห่อสวยงามและปลอดภัย และมีสินค้าของที่ระลึกให้เลือกหลากหลาย น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านสถานที่มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านระยะทาง และพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ น้อยที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม พบว่าปัจจัยกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมมีความสัมพันธ์กัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.318$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปัจจัยในด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ ($r = 0.354$) ด้านระยะทาง ($r = 0.283$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($r = 0.447$) พบว่า มีความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปัจจัยในด้านการประชาสัมพันธ์ ($r = 0.074$) ด้านสถานที่ ($r = 0.157$) ด้านความปลอดภัย ($r = 0.029$) ด้านร้านอาหาร ($r = 0.113$) และด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก ($r = 0.121$) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

2.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุต่ำกว่า 20 ปี กับนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 21-30 ปี และอายุ 31-40 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

2.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุต่ำกว่า 20 ปี กับนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 41-50 ปี และ อายุ 51 – 60 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

2.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 21-30 ปี กับนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 41-50 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

2.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 21-30 ปี กับนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 31-40 ปี และ 51-60 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

2.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 31-40 ปี กับนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 41-50 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

2.6 นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี กับนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 51-60 ปี มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

3.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯและปริมณฑล กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

3.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

3.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

3.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ และปริมณฑลกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3.6 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3.7 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตกกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3.8 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3.9 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออก มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

5.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพโสดและสมรสกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

5.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพโสดกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรสและหย่าร้าง มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

5.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรสกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพหย่าร้างมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

5.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพหย่าร้างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพแยกกันอยู่มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

6.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจและรับจ้างทั่วไปกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

6.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและเจ้าของกิจการ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

6.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

6.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัทเอกชนและเจ้าของกิจการ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

6.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและเจ้าของกิจการ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

7. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้ตนเองต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ตนเองต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

7.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ตนเองต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ตนเองต่อเดือน 10,001-20,000 บาท, 20,001-30,000 บาท, 40,001-50,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

7.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ตนเองต่อเดือน 10,001-20,000 บาท กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ตนเองต่อเดือน 20,001-30,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

8.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมกับ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

8.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและ ความบันเทิง กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ เพื่อศึกษาวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระ ปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

8.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและ สุขภาพ เพื่อศึกษาวัฒนธรรม และเพื่อธุรกิจ มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

9. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐม เจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามลักษณะของการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี ลักษณะของการท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่ แตกต่างกัน

10. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐม เจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้งต่างกัน มีความพึง พพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

10.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง ต่ำกว่า 500 บาท กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง 501-1,000 บาท และ 2,001-3,000 บาท มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

10.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง ต่ำกว่า 500 บาท กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง 1,001-2,000 บาท, 3,001-4,000 บาท และมากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแหล่ง ท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

10.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง 501-1,000 บาท กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

13.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์เดือนละครั้ง กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์สามเดือนครั้ง และปีละครั้ง มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

13.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์สามเดือนครั้ง กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์หกเดือนครั้ง และปีละครั้ง มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

13.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์เดือนละครั้ง กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์หกเดือนครั้ง มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

13.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์หกเดือนครั้งกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ปีละครั้ง มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม มีมากที่สุด คือ อยากให้สร้างเสร็จเร็วเพื่อจะได้ชมเต็มแบบ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 54.76 รองลงมา คือ ควรรักษาบริเวณโดยรอบความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 35.71 และมีข้อเสนอแนะในเรื่องจำนวนคำถามแบบสอบถามควรมีน้อยกว่านี้และควรมีการจัดการจราจรรถมอเตอร์ไซด์ให้ดีกว่านี้ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.38 เท่ากัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

1.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากองค์พระปฐมเจดีย์เป็นสถานที่สำคัญมีชื่อเสียง และเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะชาวจังหวัด นครปฐม ดังนั้น จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีและทั่วถึง รวมทั้งข้อมูลก็จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในส่วนที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ การให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำด้านการเดินทางไปยังสถานที่ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน อาจเพราะว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่เพิ่งมาบรรจุใหม่ มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลไม่เพียงพอ ทำให้ทราบข้อมูลยังไม่ชัดเจน จึงให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องขององค์พระปฐมเจดีย์กับนักท่องเที่ยวได้ไม่ดีเท่าที่ควร หรืออาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกไม่ชำนาญเส้นทางและเจ้าหน้าที่อธิบายโดยใช้คำศัพท์เฉพาะที่ตนเองเข้าใจ จึงอาจทำให้นักท่องเที่ยวมีการเข้าใจในข้อมูลแตกต่างออกไป

1.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ในรายงานการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2546:7) ได้กล่าวถึงในข้อที่ 2. การบริการท่องเที่ยว คือ บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่งซึ่งมักไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักทางนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวก สบาย และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน บริการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่น ๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเป็นอื่น ๆ ด้วย และสอดคล้องกับ

1.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านสถานที่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549 : 32-33) กล่าวถึง ปัจจัยหลักสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมีกระบวนการและองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ในข้อที่ 1. ด้านแหล่ง

ท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานและศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละประเภทจะมีภาระหน้าที่หลักแตกต่างกัน กล่าว คือ ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีภาระหน้าที่หลัก คือ การรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ การเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาต้นน้ำลำธาร เป็นทรัพยากรที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณวัตถุสถานและศาสนามีภาระหน้าที่หลัก คือ การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของชุมชน สังคม ในส่วนภาระหน้าที่ ของงานวัฒนธรรมกิจกรรมประเพณี คือ การรักษากิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นให้คงอยู่

1.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านระยะทาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่ในแถบปริมณฑล อีกทั้งยังเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงทำให้การเดินทางมาสะดวก

1.5 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมุษย์กับสิ่งแวดล้อมและสถาบันดำรงราชานุภาพ ได้สรุปว่า การท่องเที่ยวประกอบกันขึ้นจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการในข้อที่ 5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางและการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย และอดีย์ และ แอนเดอร์สัน (Aday and Anderson 1978 : 283-292) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสาธารณะในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,240 คน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสถานที่อำนวยความสะดวก สภาพภูมิอากาศ และการจัดการโดยทั่วไป ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.6 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านความปลอดภัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับรัฐทิทยา หิริญหาต (2544) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมศักยภาพ หมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์และพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง แต่ศักยภาพด้านความพร้อมของ

บุคลากรต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากบุคลากรมีความพร้อมน้อย รวมทั้งเพิ่มเติมในด้าน มาตรฐานอุปกรณ์ชั้นสูงในสิ่งต่าง ๆ เช่น ร้านค้าขายอาหารร้านขายของที่ระลึก สุขภาพสำหรับ นักท่องเที่ยว และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

1.7 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านร้านอาหาร พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รัฐทิทยา หิรัญยหาต (2544) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา เพื่อเสริมศักยภาพ หมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์และพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง แต่ศักยภาพด้านความพร้อมของบุคลากรต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากบุคลากรมีความพร้อมน้อย รวมทั้งเพิ่มเติมในด้าน มาตรฐานอุปกรณ์ชั้นสูงในสิ่งต่าง ๆ เช่น ร้านค้าขายอาหารร้านขายของที่ระลึก สุขภาพสำหรับ นักท่องเที่ยว และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

1.8 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ในด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นสถานที่ที่รวมของ ศิลปวัตถุ และหลักฐานสำคัญทางพุทธศาสนา และมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีการ จัดเตรียมของที่ระลึกให้เหมาะสมแก่สถานที่ ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาและเป็น ศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามเพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้ง เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ เสาวนีย์ กันทะแสน (2545) วิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา หมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้านเพศ มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยว หมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน สอดคล้องกับพิชญ วังศ์เกษม (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์พระบาท อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 4 ด้าน ตามลักษณะพื้นฐานบางประการของนักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามภูมิภาค พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเสาวนีย์ กันทะแสน (2545) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา หมู่บ้านรวมมิตร อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย พบว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยวสถานภาพส่วนบุคคลในด้าน เพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน สถานภาพส่วนบุคคลในด้าน เพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นาวิณ วิไลเลิศ (2549 : 99) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมไม่แตกต่างกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นรินทิพย์ ศรีชัย (2551) ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า

นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับพิชญ วงศ์เกษม (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์ภูพระบาท อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 4 ด้าน ตามลักษณะพื้นฐานบางประการของนักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.7 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้ตนเองต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ตนเองต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน สอดคล้องกับวรวิทย์ ศรีชัย (2551) ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.8 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับนิกร เกลี้ยงพิบูลย์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พู่แค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ในการมาเที่ยว เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

2.9 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามลักษณะของการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะของการท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ปิยวรรณ ศักดิ์ศรี (2548) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำ

ให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทางและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.10 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้งต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เนาวรัตน์ พลายน้อย ; และคณะ (2538 : 4) เสนอว่า การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวนั้นมักจะกล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยว เวลาสำหรับการท่องเที่ยว และความตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ เป็นตัวกำหนดที่สำคัญยิ่งต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ องค์ประกอบเหล่านี้จึงเป็นกรอบกำหนดทิศทางและขนาดของพฤติกรรมการท่องเที่ยว ให้แตกต่างออกไปตามข้อจำกัดที่แต่ละบุคคลมีอยู่ กล่าว คือ บุคคลที่มีรายได้ต่ำ มีเวลาน้อย หรือไม่ตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ย่อมสามารถท่องเที่ยวได้ใกล้ และในเวลาสั้นเท่านั้น ขณะที่คนที่มีรายได้สูง มีเวลามากและมีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยวสถานที่ที่ทันสมัยและมีคุณภาพเหนือกว่า เป็นต้น

2.11 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับปิยวรรณ ศักดิ์ศิริ (2548) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง พาหนะในการเดินทางและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.12 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามแหล่งการทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่แหล่งการทราบข้อมูลข่าวสารขององค์พระปฐมเจดีย์ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ นิกร เกลี้ยงพิบูลย์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า แหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

2.13 ผลการเปรียบเทียบมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นิกร เกลี้ยงพิบูลย์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยว เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยแต่ละด้านดังนี้

ด้านประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีการให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำด้านการเดินทางไปยังสถานที่ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นควรปรับปรุงในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์ เช่น มีการทำแผ่นพับแจก ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์อย่างย่อพอเข้าใจ และบอกถึงการเดินทางไปยังสถานที่ตามจุดต่าง ๆ ที่น่าสนใจในองค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้ถึงประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจขององค์พระปฐมเจดีย์ และยังเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้อง

ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำข้อมูลพื้นฐานที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี และมีบริการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย อยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานและมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่คอยให้คำแนะนำเรื่องข้อมูลพื้นฐานขององค์พระปฐมเจดีย์ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า หรือ ห้องสุขาอยู่ทางด้านไหนขององค์พระปฐมเจดีย์ เพราะนักท่องเที่ยวบางคนอาจจะเพิ่งเคยมาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นครั้งแรก และอาจจะหาสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ไม่พบ และเจ้าหน้าที่ควรจะให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ข้างเคียง เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ทวีคูณยิ่งขึ้น

ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการจัดสถานที่ เช่น ร้านอาหาร และร้านค้า อยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้น ควรปรับปรุงโดยการเพิ่มที่นั่งพักตามจุดต่าง ๆ ขององค์พระปฐมเจดีย์ และมีการจัดสถานที่ของร้านอาหาร และร้านค้าต่าง ๆ ให้ดูเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น เพื่อความสะดวกสบาย และทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์อีก

ด้านระยะทาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดสถานที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกอย่างเหมาะสม และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจเจ้าหน้าที่และตำรวจจราจรดูแลสถานที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดีน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสถานที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีมุมถ่ายรูปเป็นที่ระลึก เพื่อความประทับใจในการท่องเที่ยว และตำรวจจราจรควรเพิ่มการดูแลตามสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีถังขยะอย่างเพียงพอและใช้ได้สะดวก และมีโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอเล็กน้อย ดังนั้น ควรมีการเพิ่มจำนวนถังขยะและโทรศัพท์ให้มากขึ้น เพื่อให้มีความเพียงพอต่อการใช้งานของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์

ด้านความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีตู้โทรศัพท์ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจการมีระบบรักษาความปลอดภัย เช่น ตู้ยาม ตู้โทรศัพท์ การแจ้งเหตุฉุกเฉินอย่างเพียงพอเล็กน้อยที่สุด ดังนั้น ควรต้องปรับปรุงในเรื่องการติดตั้งตู้โทรศัพท์ให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน และควรเพิ่มระบบรักษาความปลอดภัย โดยการเพิ่มตู้ยาม และตู้โทรศัพท์ตามจุดต่าง ๆ เพื่อสะดวกต่อการแจ้งเหตุเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็ว

ด้านร้านจำหน่ายอาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ และความเป็นระเบียบของการจัดโต๊ะที่นั่ง ในบริเวณร้านอาหารมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ดังนั้น ควรต้องปรับปรุงในเรื่องจำนวนร้านอาหารเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์ และควรจัดระเบียบของร้านอาหารให้มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อยมากยิ่งขึ้น เพื่อความสะดวกสบายและดูน่าทานมากยิ่งขึ้น

ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า สินค้าของที่ระลึกมีบรรจุหีบห่อ สวยงาม และปลอดภัย และมีสินค้าของที่ระลึกให้

เลือกหลากหลายน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกตามร้านต่าง ๆ ควรปรับปรุงเรื่อง
ของบรรจุหีบห่อ ให้มีความสวยงามและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และควรมีสินค้าของที่ระลึกมีความ
หลากหลายให้เลือกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัด
นครปฐม มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ของนักท่องเที่ยว
2. ควรมีการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง ของการจัดการการท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤษณะ สีนฤเดชะ. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตดอนเมือง.” ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2538.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2545 - 2548. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 8 มีนาคม 2554. เข้าถึงได้จาก http://www.2.tat.or.th/stat/web/static_index.php
- ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. การวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- ธีระวิทย์ พรายแย้ม. “การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2545.
- นิกร เกลี้ยงพิบูลย์. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. “การวิจัยพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย.” จุลสารการท่องเที่ยว 15, 4 (2538) : 10-16.
- นาวิน วิไลเลิศ. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุบลราชธานี.” สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- นรินทร์ทิพย์ ศรีชัย. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.” ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนต์ดีไซน์ 2548.

- ปัญญา ชัมสือ. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการบริการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ
เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง : ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2547.
- พัชรา ลากลือชัย. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำ
ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- พิษณุ วงษ์เกษม. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์
ภูพระบาท อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- เพ็ญลักษณ์ เกตุทัต. “ทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ
การท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด.” สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- รัฐทิทยา หิรัณยหาต. “แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว :
กรณีศึกษา บ้านหนองขาว อำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี.” การค้นคว้าแบบอิสระ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2542.
- วรรณภา วงษ์วานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบ
และวางแผน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- วิลาส เตชะไพบูลย์. บททดลองเสนอบทเรียนจากรังมดและขบวนการต่อต้านสงคราม.
กรุงเทพมหานคร : ทูนิโลกาภิวัตน์ มูลนิธิวิถีชีวิต, 2546.
- ศรัญญา วรากุลทิพย์. ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สามลดา, 2549.

ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดนครปฐม. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครปฐม
[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 8 มีนาคม 2554. เข้าถึงได้จาก

<http://61.19.85.45/data/ceo1.htm>.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผน
การปฏิบัติการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย, 2545.

เสาวนีย์ กันทะแสน. “ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม
และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย.” สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล. “พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

อุทัยพรรณ สูดใจ. “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่ง
ประเทศไทย จังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขา
เกษตรศาสตร์, 2545.

ภาษาต่างประเทศ

Aday, L. and Anderson, R. “Theoretical and Methodological Issue in Sociological
Studies of Consumer Satisfaction with medical care.” Journal of Science
and Medicine 12, 3 (May 1978) : 283-292.

Cambridge University. Cambridge International Dictionary of English. London :
Computaprint, 1995.

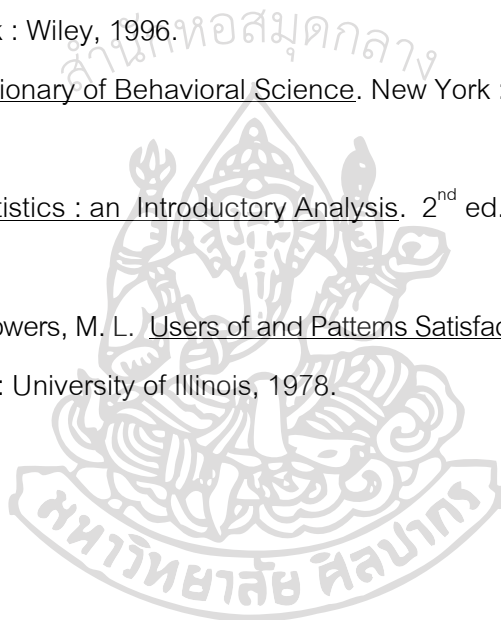
Ealine, Ruth. “Satisfaction of Tourist in Private Park and Recreation in New York.”
Dissertation Abstracts International (April 1984) : 30-40.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : John Wiley and Sons, 1973.

Loudon, M. M. & Bitta, J. R. Consumer Behavior. 4thed. New York : McGraw-Hill, 1993.

Millins, J. D. Management and Organizational Behavior. London : Pitman, 1985.

- Millet, J. D. Management in the Public Service : The Quest for Effective Performance.
New York : McGraw-Hill, 1954.
- Robert, Christie Mil & Morrison, Alastair M. The tourism system: an introductory text.
Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall, 1985.
- Shelly, M. W. Responding to Social Change. Pennsylvania : Dowden Hutchison & Ross,
1975.
- Tiffin, J. Industrial Psychology. Englewood Cliffs N.J. : Prentice Hall, 1973.
- Vroom, W. H. Work and Motivation. New York : John Wiley and Sons, 1970.
- Gartner, William C. Tourism development : Principles, Processes, and Policies.
New York : Wiley, 1996.
- Wolfman, B. B. Dictionary of Behavioral Science. New York : Van Nostrand Reinhold,
1973.
- Yamane, Taro. Statistics : an Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper & Row,
1967.
- Young, R. A. and Flowers, M. L. Users of and Patterns Satisfaction and Recommendations.
Chicago : University of Illinois, 1978.

สำนักหอสมุดกลาง

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย ศิลปากร

สำนักหอสมุดกลาง

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามของงานวิจัย

เลขที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยววงศ์พระปฐมเจดีย์
จังหวัดนครปฐม

วันที่ :

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว
วงศ์พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม

- คำชี้แจง
- แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยววงศ์
พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ
 - โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน
 - ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามในครั้งนี้เพื่อนำไปประกอบการค้นคว้าอิสระของ
นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
เอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาว พัสดร์ หิรัญญการ

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
--

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 ต่ำกว่า 20 ปี 41 - 50 ปี 21 - 30 ปี 51 - 60 ปี 31 - 40 ปี 61 ปีขึ้นไป

3. ภูมิลำเนา

 กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก

4. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า ปริญญาโท มัธยมศึกษา หรือ ปวช. ปริญญาเอก อนุปริญญา หรือ ปวส. อื่น ๆ (โปรดระบุ)..... ปริญญาตรี

5. สถานภาพ

 โสด แยกกันอยู่ สมรส อื่น ๆ (โปรดระบุ)..... หย่าร้าง

6. อาชีพ

 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างทั่วไป เจ้าของกิจการ นักเรียน/นักศึกษา อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7. รายได้ตนเองต่อเดือน

 น้อยกว่า 10,000 บาท 30,001 - 40,000 บาท 10,001 - 20,000 บาท 40,001 - 50,000 บาท 20,001 - 30,000 บาท มากกว่า 50,000 บาท (ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

8. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว (เลือกตอบ 1 ข้อ)

☐ เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	☐ เพื่อธุรกิจ เช่น เพื่อนำสินค้าไปจำหน่าย
☐ เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพ	☐ เพื่อศึกษาดูงานหรือการวิจัย
☐ เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

9. ลักษณะของการท่องเที่ยว

☐ การท่องเที่ยวส่วนบุคคล
☐ การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว

10. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ต่อครั้ง

☐ ต่ำกว่า 500 บาท	☐ 2,001 – 3,000 บาท
☐ 501 - 1,000 บาท	☐ 3,001 – 4,000 บาท
☐ 1,001 - 2,000 บาท	☐ มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป

11. จำนวนผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยว

☐ 1 คน	☐ 4 – 6 คน
☐ 2 คน	☐ 7 - 10 คน
☐ 3 คน	☐ 11 คนขึ้นไป

12. ท่านทราบข้อมูลข่าวสาร ขององค์พระปฐมเจดีย์ มาจากแหล่งใด (เลือกตอบ 1 ข้อ)

☐ สื่อสิ่งพิมพ์	☐ สื่อวิทยุ
☐ สื่ออินเทอร์เน็ต	☐ สื่อโทรทัศน์

13. จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์

☐ เดือนละครั้ง	☐ หกเดือนครั้ง
☐ สามเดือนครั้ง	☐ ปีละครั้ง
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว **องค์พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม** ประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการต่างๆของเจ้าหน้าที่ ด้านสถานที่ ด้านระยะทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านร้านอาหาร ด้านสถานที่ จำหน่ายของที่ระลึก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = เห็นด้วยมากที่สุด, 4 = เห็นด้วยมาก, 3 = เห็นด้วยปานกลาง,

2 = เห็นด้วยน้อย, 1 = ไม่เห็นด้วย

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการประชาสัมพันธ์					
14. มีการให้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี					
15. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำด้านการเดินทางไปยังสถานที่ในองค์พระปฐมเจดีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน					
16. มีการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้ง่าย					
17. ป้ายประชาสัมพันธ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
18. ข้อมูลข่าวสารเรื่องการท่องเที่ยวมีความทันสมัย					
19. ช่วงเวลาในการเปิด-ปิดบริการขององค์พระปฐมเจดีย์มีความเหมาะสม					
ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่					
20. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำข้อมูลพื้นฐานที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี					

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ (ต่อ)					
21. การให้ความรู้และข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					
22. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยที่ลานจอดรถอย่างทั่วถึงและเหมาะสม					
23. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดของร้านค้าสวัสดิการเป็นอย่างดี					
24. เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างมีอัธยาศัยที่ดี					
25. มีบริการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย					
ด้านสถานที่					
26. มีการจัดสถานที่ เช่น ร้านอาหาร และร้านค้าอย่างเหมาะสม					
27. การเดินทางเข้า-ออกที่องค์พระปฐมเจดีย์มีความสะดวกและรวดเร็ว					
28. มีป้ายบอกเส้นทางเข้า-ออกขององค์พระปฐมเจดีย์ชัดเจน					
29. เส้นทางจราจรภายในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีความคล่องตัวและสะดวก					
30. การจัดพื้นที่ลานจอดรถเพียงพอกับปริมาณของรถที่เข้ามาเที่ยวที่องค์พระปฐมเจดีย์					
31. ป้ายบอกประวัติและความสำคัญขององค์พระปฐมเจดีย์ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
32. มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					
33. บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะอาด และเป็นระเบียบ					

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านสถานที่ (ต่อ)					
34. บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีบรรยากาศร่มรื่น ปลอดโปร่ง และกว้างขวาง					
35. องค์พระปฐมเจดีย์มีความสวยงาม และน่าสนใจ					
ด้านระยะทาง					
36. การเดินทางไปองค์พระปฐมเจดีย์มีความสะดวก และปลอดภัย					
37. ถนนและทางเดินเท้าบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มี ความสะอาดและปลอดภัย					
38. สภาพถนนหนทางบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์อยู่ใน สภาพดีและใช้ได้สะดวก					
39. มีเจ้าหน้าที่และตำรวจจราจรดูแลสถานที่บริเวณ องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอย่างดี					
40. มีการจัดสถานที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเป็น ที่ระลึกอย่างเหมาะสม					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
41. มีโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ					
42. มีบริการจัดจรรยาภายในองค์พระปฐมเจดีย์เป็น อย่างดี					
43. มีห้องน้ำไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม					
44. มีห้องน้ำสะอาด และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว					
45. มีถังขยะอย่างเพียงพอ และใช้ได้สะดวก					

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านความปลอดภัย					
46. มีความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ					
47. มีระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น ดู่ยาม ตู้โทรศัพท์ การแจ้งเหตุฉุกเฉินอย่างเพียงพอ					
48. มีไฟฟ้าแสงสว่างเพียงพอภายในองค์พระปฐมเจดีย์					
49. มีตู้โทรศัพท์ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม					
50. มีตำรวจท่องเที่ยวดูแลความปลอดภัยอย่างเหมาะสม					
ด้านร้านอาหาร					
51. มีที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ					
52. ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหารดี					
53. การให้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มในราคาที่เหมาะสม					
54. ร้านอาหารและร้านค้ำมีปริมาณเพียงพอ และถูกสุขอนามัย					
55. อาหารมีความสะอาดปลอดภัย และรสชาติดี					
56. ที่ตั้งของร้านค้ำเหมาะสมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
57. ความเป็นระเบียบของการจัดโต๊ะที่นั่ง ในบริเวณร้านอาหาร					
58. บริเวณสถานที่จำหน่ายอาหารมีความร่มรื่นดี					

ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก					
59. ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกมีจำนวนเพียงพอ					
60. มีสินค้าของที่ระลึกให้เลือกหลากหลาย					
61. สินค้าของที่ระลึกมีคุณภาพ และราคาที่เหมาะสม					
62. สินค้าของที่ระลึกมีบรรจุหีบห่อ สวยงาม และปลอดภัย					
63. มีการจัดระเบียบการจราจรบริเวณสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกเหมาะสม					
64. มีการจัดระเบียบร้านค้าของที่ระลึกภายในองค์พระปฐมเจดีย์					
65. มีบรรยากาศที่ดีในการเดินจับจ่ายซื้อสินค้าและอาหาร					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอกราบขอบขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้

สำนักหอสมุดกลาง

ภาคผนวก ข

ค่าทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านการประชาสัมพันธ์

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q14	21.8333	9.1092	.5871	.7921
Q15	21.8667	8.1885	.5804	.7991
Q16	21.3333	11.1954	.2599	.8447
Q17	21.5000	8.6034	.6791	.7719
Q18	21.6333	7.9644	.7264	.7588
Q19	21.3333	8.9195	.7032	.7703

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8207

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านการบริการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q20	22.5333	7.7747	.6713	.7581
Q21	22.2333	9.2195	.8088	.7561
Q22	22.1333	10.8782	.4060	.8176
Q23	22.4667	9.4299	.3715	.8273
Q24	22.6333	7.2747	.6917	.7545
Q25	22.6667	7.8851	.6723	.7577

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8114

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านสถานที่

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q26	37.1333	26.4644	.3899	.8468
Q27	37.2333	27.2195	.4592	.8370
Q28	36.8333	25.1782	.6990	.8161
Q29	36.9000	26.4379	.5374	.8304
Q30	36.6333	28.6540	.3965	.8416
Q31	37.0000	26.8966	.5321	.8312
Q32	37.5667	26.3920	.4701	.8368
Q33	37.4667	26.2575	.5434	.8298
Q34	37.5000	23.1552	.7440	.8081
Q35	37.4333	23.7023	.6713	.8165

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 10

Alpha = .8444

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านระยะทาง

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

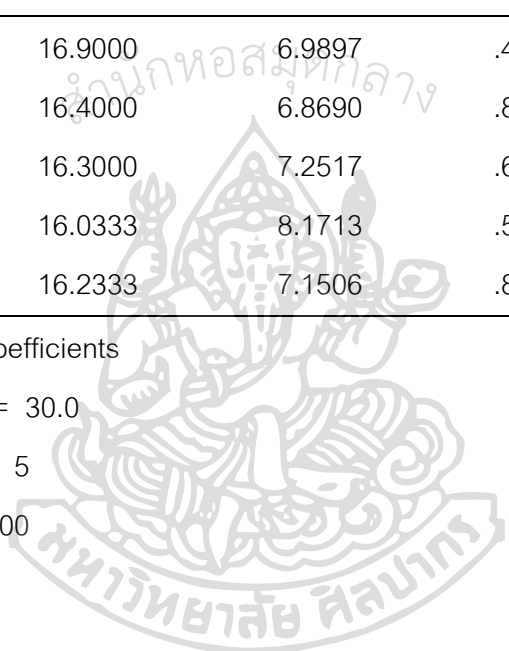
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q36	16.9000	6.9897	.4447	.8942
Q37	16.4000	6.8690	.8415	.7559
Q38	16.3000	7.2517	.6680	.8010
Q39	16.0333	8.1713	.5964	.8226
Q40	16.2333	7.1506	.8391	.7626

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8400

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

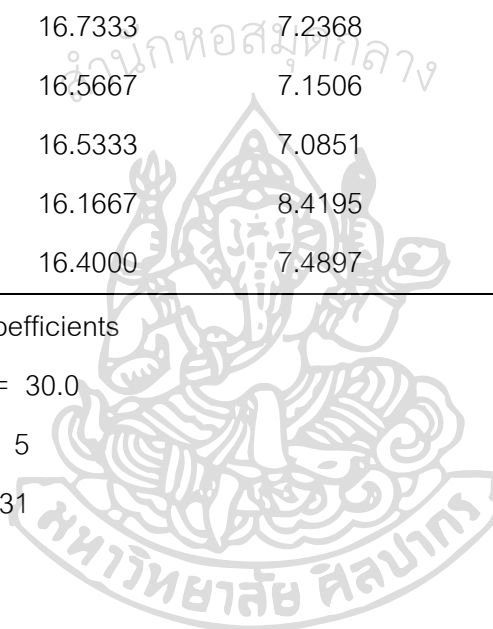
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q41	16.7333	7.2368	.7588	.9331
Q42	16.5667	7.1506	.9177	.8993
Q43	16.5333	7.0851	.8442	.9141
Q44	16.1667	8.4195	.7371	.9342
Q45	16.4000	7.4897	.8925	.9057

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .9331

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านความปลอดภัย

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

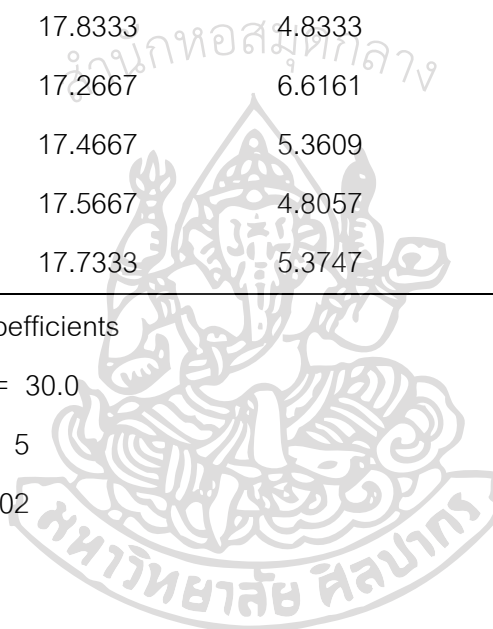
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q46	17.8333	4.8333	.6502	.7401
Q47	17.2667	6.6161	.4110	.8084
Q48	17.4667	5.3609	.5752	.7644
Q49	17.5667	4.8057	.7191	.7150
Q50	17.7333	5.3747	.5741	.7648

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8002

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านร้านอาหาร

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q51	27.7333	23.8575	.3982	.9606
Q52	28.1667	21.0402	.9320	.9206
Q53	28.4667	21.6368	.7589	.9328
Q54	28.4333	21.7023	.8134	.9288
Q55	28.3000	21.1138	.8163	.9286
Q56	27.9667	21.9644	.8312	.9280
Q57	28.1667	21.6609	.8955	.9239
Q58	28.1667	21.0402	.9320	.9206

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 8

Alpha = .9390

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q59	23.6667	13.1954	.8256	.8651
Q60	23.4667	13.2230	.8427	.8633
Q61	23.3333	14.2299	.5841	.8953
Q62	23.1000	14.1621	.6910	.8816
Q63	23.7333	15.3057	.5029	.9015
Q64	23.1000	14.0931	.7638	.8742
Q65	23.4000	13.6276	.6988	.8810

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 7

Alpha = .8961

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q14	212.6000	506.0414	.4390	.9523
Q15	212.6333	508.9299	.2713	.9534
Q16	212.1000	512.8517	.3491	.9526
Q17	212.2667	505.5816	.4350	.9523
Q18	212.4000	500.1793	.5214	.9519
Q19	212.1000	507.3345	.4360	.9523
Q20	212.2667	499.3747	.5261	.9519
Q21	211.9667	506.4471	.6407	.9517
Q22	211.8667	514.7402	.3930	.9525
Q23	212.2000	502.7172	.4848	.9521
Q24	212.3667	496.1023	.5493	.9518
Q25	212.4000	500.1793	.5214	.9519
Q26	212.5000	514.1897	.1498	.9542
Q27	212.6000	512.8690	.2440	.9532
Q28	212.2000	509.2690	.3305	.9528
Q29	212.2667	515.0989	.1733	.9535
Q30	212.0000	512.6897	.3315	.9526
Q31	212.3667	513.4126	.2409	.9531
Q32	212.9333	491.8575	.7326	.9507
Q33	212.8333	500.7644	.5547	.9517

Continue

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q34	212.8667	493.4299	.6043	.9515
Q35	212.8000	493.6828	.5918	.9515
Q36	213.1000	488.0931	.6535	.9512
Q37	212.6000	500.3862	.6025	.9515
Q38	212.5000	501.8448	.5251	.9519
Q39	212.2333	506.3920	.5010	.9520
Q40	212.4333	499.4264	.6825	.9512
Q41	212.8000	497.9586	.6110	.9514
Q42	212.6333	500.4471	.6174	.9514
Q43	212.6000	497.7655	.6420	.9513
Q44	212.2333	502.4609	.6879	.9513
Q45	212.4667	500.3264	.6672	.9513
Q46	212.5333	514.3954	.1800	.9536
Q47	211.9667	517.2747	.1890	.9531
Q48	212.1667	514.2816	.2065	.9533
Q49	212.2667	507.7885	.3739	.9526
Q50	212.4333	503.7713	.5121	.9519
Q51	212.2000	504.2345	.4237	.9524
Q52	212.6333	496.1713	.7455	.9509
Q53	212.9333	494.4092	.7354	.9508
Q54	212.9000	496.6448	.7224	.9509
Q55	212.7667	495.5644	.6881	.9510
Q56	212.4333	499.2885	.6868	.9512

Continue

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q57	212.6333	497.5506	.7518	.9509
Q58	212.6333	496.1713	.7455	.9509
Q59	213.0333	493.9644	.7662	.9507
Q60	212.8333	495.7989	.7302	.9509
Q61	212.7000	497.7345	.6248	.9514
Q62	212.4667	498.2575	.6864	.9511
Q63	213.1000	505.1966	.5022	.9520
Q64	212.4667	501.2920	.6364	.9514
Q65	212.7667	499.6333	.5775	.9516

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 52

Alpha = .9528

